КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА СТРАХУВАННЯ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Студентки магістратури заочної
форми навчання,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
освітньої програми «Фінансові інститути та
ризик-менеджмент»
Ковтун Валерії Володимирівни

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Януль Інна Євгенівна

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань
Студент _____
(підпис)

Робота допущена до захисту в Екзаменаційній комісії рішенням кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту від «19» травня 2023 р., протокол № 13

В.о. завідувача кафедри страхування,
банківської справи та ризик-менеджменту,
доктор економічних наук, доцент
Шолойко Антоніна Сергіївна _____
(підпис)

Київ - 2023

АНОТАЦІЯ

Ковтун В.В. Інвестиційна діяльність недержавних пенсіних фондів в Україні

Кваліфікаційна магістерська робота за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – Кафедра страхування, банківської справи та ризик-менеджменту, економічний факультет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2023.

В першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто недержавні пенсійні фонди як складову недержавного соціального забезпечення, охарактеризовано діяльність недержавних пенсійних фондів на ринку фінансових послуг України та досліджено зарубіжний досвід інвестиційної політики недержавних пенсійних фондів.

В другому розділі кваліфікаційної роботи визначено особливості діяльності недержавних пенсійних фондів України в сучасних умовах, проведено оцінку інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів України та проаналізовано стан і тенденції інвестиційної діяльності недержавного пенсійного фонду « Всі».

В третьому розділі кваліфікаційної роботи окреслено перспективи функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні, а також обґрунтовано формування та реалізацію ефективної стратегії інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів в Україні.

Ключові слова: недержавний пенсійний фонд, соціальне пенсійне забезпечення, інвестиційна діяльність, інвестиційна політика.

Список публікацій магістра:

1. Ковтун В.В. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні на прикладі НПФ «ВСІ». ІІ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Recent Trends in Science». Травень 4-5,2023. Дніпро,Україна. С.164-166

ABSTRACT

Kovtun V.V. Investment activity of non-state pension funds in Ukraine

Qualifying master's thesis in the specialty 072 Finance, banking and insurance. – Department of Insurance, Banking and Risk Management, Faculty of Economics, Taras Shevchenko Kyiv National University, Kyiv, 2023.

In the first section of the qualification work, non-state pension funds are considered as a component of non-state social security, the activity of non-state pension funds in the financial services market of Ukraine is characterized, and the foreign experience of the investment policy of non-state pension funds is investigated.

In the second section of the qualification work, the peculiarities of the activity of non-state pension funds of Ukraine in modern conditions were determined, an assessment of the investment activity of non-state pension funds of Ukraine was carried out, and the state and trends of investment activity of the non-state pension fund "All" were analyzed.

In the third section of the qualification work, the prospects for the functioning of non-state pension funds in Ukraine are outlined, as well as the formation and implementation of an effective strategy for the investment potential of non-state pension funds in Ukraine is substantiated.

Keywords: non-state pension fund, social pension provision, investment activity, investment policy.

List of Master's publications:

1. Kovtun V.V. Peculiarities of investment activity of non-state pension funds in Ukraine on the example of NPF "VSI". II International Scientific and Practical Internet Conference "Recent Trends in Science". May 4-5. Dnipro, Ukraine. P.164-165.

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ 6
1.1. Недержавні пенсійні фонди як складова недержавного соціального забезпечення 6
1.2. Діяльність недержавних пенсійних фондів на ринку фінансових послуг України 13
1.3. Зарубіжний досвід інвестиційної політики недержавних пенсійних фондів 18
РОЗДІЛ 2
СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ 24
2.1. Діяльність недержавних пенсійних фондів України в сучасних умовах 24
2.2. Оцінка інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів України . 31
2.3. Стан та тенденції інвестиційної діяльності недержавного пенсійного фонду « ВСІ» 36
РОЗДІЛ 3
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ 49
3.1. Перспективи функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні .. 49
3.2. Формування та реалізація стратегії розвитку інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів в Україні 59
ВИСНОВКИ 70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 73
ДОДАТКИ 81

ВСТУП

Актуальність теми. Посилення соціальної спрямованості ринкових перетворень в умовах євроінтеграційних орієнтирів України зумовлює орієнтованість соціально-економічної політики держави на досягнення європейських стандартів життя. З огляду на своє соціальне значення, пенсійне забезпечення відіграє значну роль в економічному, суспільно-політичному житті країни та в фінансово-бюджетній сфері держави. Забезпечення пенсією населення є однією з найважливіших соціальних гарантій стабільного розвитку суспільства, соціальної безпеки та суспільного добробуту. Фінансова здатність чинної солідарної системи за відсутності накопичувального рівня пенсійної системи, в умовах зростання демографічного навантаження, фінансової нестабільності значно знижується. В сучасних економічних умовах найбільш дієвим механізмом підвищення рівня життя пенсіонерів є розвиток недержавного пенсійного забезпечення. Понад п'ятнадцятирічний досвід існування в складних економічних і політичних умовах недержавних пенсійних фондів (НПФ) довів їхню соціальну значущість, право брати участь в системі добровільного пенсійного забезпечення громадян і сприяти вирішенню стратегічного завдання національної пенсійної системи – підвищення рівня добробуту пенсіонерів.

Рівень розробки теми дослідження у науковій літературі. Питання розвитку НПФ присвячено праці багатьох вітчизняних учених, серед яких: В.Д. Базилевич, Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, І. О. Лютий І.О., О.Д. Рожко, С.Б. Березіна, Д.Д. Третяк, Г. Ю. Тлуста, Т.П. Моташко, О.М. Лобова, А.С. Шолойко, І. Ф. Гнибіденко, В. І. Грушко, О. П. Кириленко, Л. В. Кривенко, О. П. Коваль, Н.М. Ковальова, Е. М. Лібанова, Д. А. Леонов, А. В. Михайлов, Б. О. Надточій, Г. В. Назарова, С. В. Науменкова, О. Й. Ткач, Л. Г. Ткаченко, Н. В. Ткаченко, В. С. Толуб'як, В. А. Ульянов, А. В. Федоренко, С. І. Юрій, В. В. Яценко. Зарубіжні дослідники С. Едвардс, Д.Корсетті, Р.Хольцман, К.Шмідт-

Хебель основну увагу приділяють аналізу переваг накопичувальних пенсійних систем та їх впливу на макроекономічні показники у відповідних країнах.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є визначення напрямів удосконалення інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні шляхом вивчення її теоретичних засад та практичних аспектів інвестування активів недержавних пенсійних фондів.

Досягнення означеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

− визначити недержавні пенсійні фонди як складову недержавного соціального забезпечення;

− охарактеризувати діяльність недержавних пенсійних фондів на ринку фінансових послуг України;

− вивчити зарубіжний досвід інвестиційної політики недержавних пенсійних фондів;

− визначити особливості діяльності недержавних пенсійних фондів України в сучасних умовах;

− провести оцінку інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів України;

− здійснити аналіз стану та тенденції інвестиційної діяльності недержавного пенсійного фонду «ВСІ»;

− окреслити перспективи функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні

− обґрунтувати формування та реалізацію ефективної стратегії інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів в Україні.

Об’єктом дослідження є система недержавних пенсійних фондів України.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади розвитку інвестиційної діяльності НПФ в України.

Методи дослідження. У процесі розв’язання визначених у роботі завдань використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: методи абстрагування, узагальнення, індукції, дедукції, аналізу, синтезу – для

формулювання теоретичних засад розвитку НПФ; методи статистичного аналізу, графічний метод – для окреслення тенденцій розвитку вітчизняних НПФ.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно- правові акти, які регламентують діяльність НПФ, офіційні статистичні дані, річні звіти Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, річні звіти Національного банку України, матеріали інформаційно-аналітичних видань, звітність НПФ, фінансова звітність НПФ «ВСІ», наукові праці вітчизняних і закордонних учених-економістів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що основні положення та пропозиції можуть використовуватись у практиці роботи недержавних пенсійних фондів, компаній з управління активами, а також у діяльності органів законодавчої і виконавчої влади під час обґрунтування напрямків пенсійної реформи в Україні.

Апробація результатів: результати дослідження опубліковані у вигляді тез на тему «Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні на прикладі НПФ «ВСІ» у Міжнародному електронному науково-практичному журналі «WayScience» с. 164-166 на II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Recent Trends in Science».

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та 9 додатків. Основний зміст магістерської роботи викладений на 80 сторінках, включаючи 18 таблиць, 21 рисунок. Список використаних джерел містить 76 найменувань, що викладені на 8 сторінках.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ

1.1. Недержавні пенсійні фонди як складова недержавного соціального забезпечення

На сьогодні значну роль у соціальному забезпеченні виконує держава, що забезпечує вразливі верстви населення мінімальними засобами до існування. Частина людей працюючого віку отримує середній дохід але з виходом на пенсії їх доходи знижуються, що переводить їх у категорію малозабезпечених верств населення. Тиск на державний бюджет зростає та призводить до того, що країна не в змозі вчасно виплачувати соціальні виплати.

Натомість в європейських країнах соціальний захист зосереджується на питаннях спрямованих на стабільність суспільства в цілому. Очікування отримувати мінімальні пенсійні виплати дозволяє людям звернути увагу на недержавні інститути для самозабезпечення. Вони є малоризикованими через вкладання отриманих внесків від клієнтів у довгострокові інвестиції та орієнтовані на гарантований дохід. Позитивний результат діяльності недержавного забезпечення в країнах Європи дає можливість ефективного застосування даної системи в Україні [1, с. 4].

Починаючи з 1 січня 2004 року набрав чинності Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», що призвело до впровадження трирівневої пенсійної системи [38].

Натомість система недержавного пенсійного забезпечення представляє собою «складову частину системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків, передбачених законами, у формуванні пенсійних накопичень з

метою отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат» [39].

Відповідно до статті 2 Закону [38] існує три рівні пенсійного забезпечення (рис. 1.1), де перший та другий рівень становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, коли другий і третій рівень – систему накопичувального пенсійного забезпечення. Основну діяльність даної системи здійснює перший рівень, другий рівень більш-менш функціонує. Натомість система недержавного пенсійного забезпечення є найменш розвиненою в Україні але вона є перспективною для економіки держави.

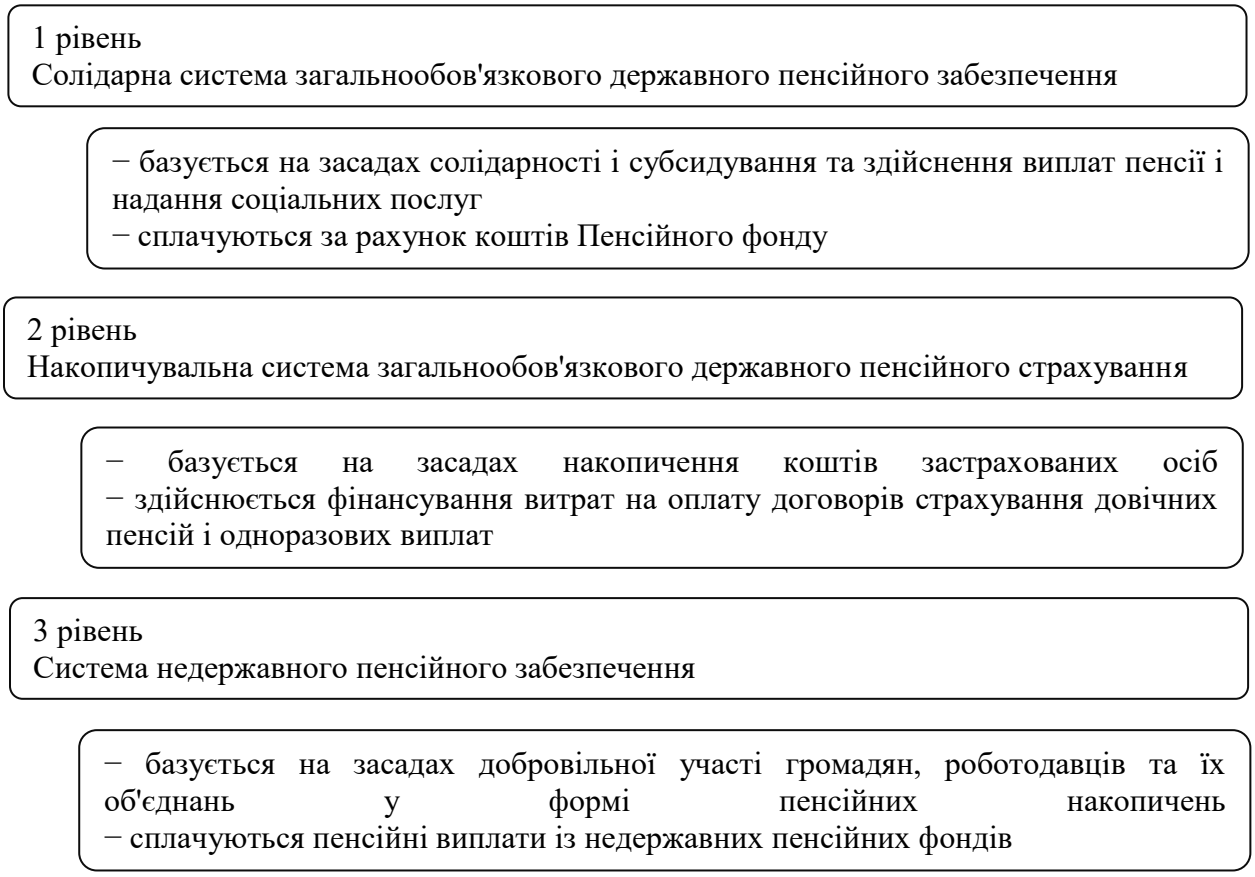

Рис. 1.1. Система пенсійного забезпечення України

Джерело: побудовано автором на основі [2]

Тому розглянемо фінансові інститути, що можуть здійснювати недержавну пенсійну діяльність (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Фінансові інститути у системі недержавного пенсійного забезпечення

Джерело: побудовано автором на основі [39]

Страхові організації є досить непопулярними через незначний практичний досвід та недовіру населення нашої країни. Натомість банківським установам потрібно окремо отримувати дозвіл для здійснення недержавної діяльності, клієнти матимуть змогу відкривати пенсійні депозитні рахунки за умови укладення договору [15, с. 116].

Основну частину діяльності НПЗ здійснюють недержавні пенсійні фонди які заключають на добровільних засадах договори із клієнтами, отримувані виплати становлять собою додаткову пенсію. Натомість існує низка проблем, що не дозволяє розвиватися недержавному пенсійному забезпеченні в Україні як у країнах Європи (рис. 1.3).

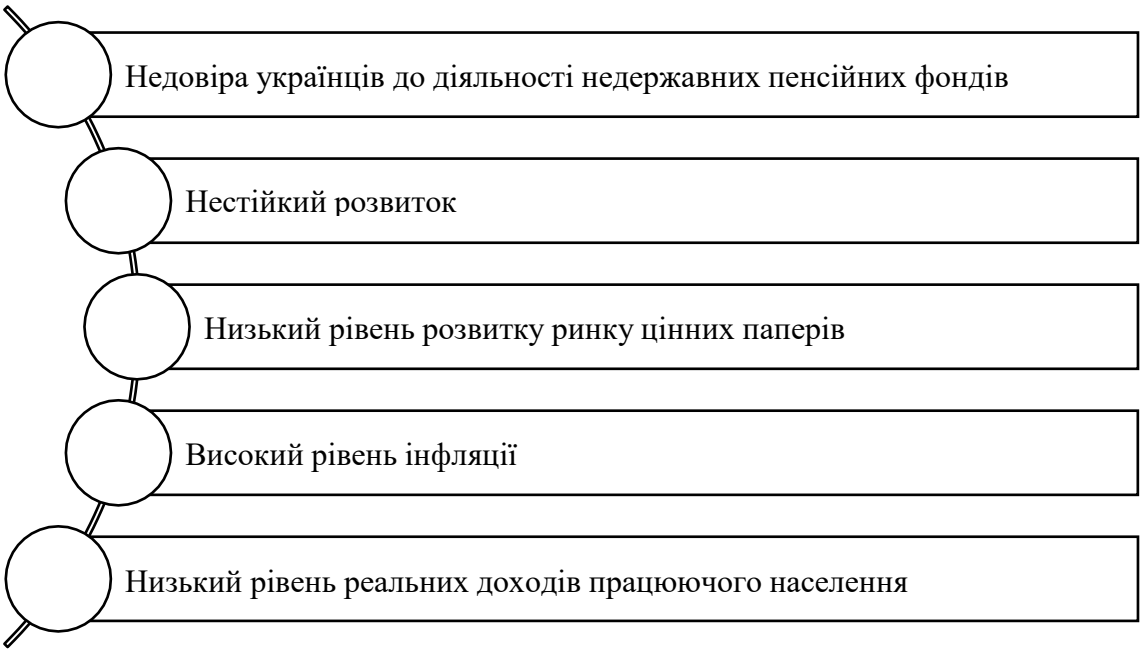

Рис. 1.3. Фактори неефективності функціонування третього рівня пенсійної системи

Джерело: побудовано автором на основі [5]

Попри те, що недержавні пенсійні фонди створювалися після впровадження трьохрівневої пенсійної системи вони не набули популярності серед людей. Хоча існує досить багато доступної інформації для самостійного опрацювання, це не досить заохочує їх вносити внески. Через непостійний заробіток зникає можливість вносити фіксовану суму протягом тривалого часу. За часту люди орієнтовані на вкладання коштів у короткострокові інвестиції та як через нестійкий економічний стан ризикують втратити більше ніж отримають [22, с. 34].

Тому розглянемо, як саме трактують поняття «недержавного пенсійного фонду» (надалі НПФ) науковці у своїх працях. Насамперед, існує визначення поняття записаного в статті 1 Закону [39] та представляє собою «юридичну особу, створену відповідно до цього Закону, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а

також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному законами України порядку».

Одна група вчених, серед яких Ю.В. Вітка [2], О. М. Горєва [5], Д.М. Єрмаков [6– 7], Н.В. Королькова [15], А.В. Михайлов [17], В.І.Чугунов [49], розглядає НПФ як неприбуткову установу соціального забезпечення. Варто зазначити, що неприбуткові установи в своїй діяльності переслідують благочинні, культурні, освітні або інші соціальні цільові орієнтири. Зазвичай, такі установи проваджують свою діяльність без одержання прибутку, що призначений для подальшого розподілу між засновниками.

На нашу думку, характерною особливістю та перевагою НПФ є те, що на відміну від банківських установ, страхових компаній та пайових інвестиційних фондів, увесь прибуток, отриманий в результаті діяльності фонду, спрямовується на акумуляцію та поступове зростання фінансових ресурсів на пенсійних рахунках для виплати недержавних пенсій учасникам фонду, а не розподіляється між його засновниками.

Друга група дослідників, до якої відносимо А. В. Головченко [4], С.А. Хмелєвську [8], О.О. Мамій [16], О.В. Новікова [22], К.М. Чурсіну[50], Л.В. Кормільцеву [13], розглядає визначення сутності НПФ крізь призму теорії інституціоналізму. При цьому, автори неоднаково трактують сутність НПФ. У цьому контексті С. А. Хмелєвська подає НПФ як соціально-орієнтований інститут [15], О.О. Мамій – як соціально- економічний інститут [16], О.В.Новіков – як фінансовий інститут соціальної сфери [28], К.М. Чурсіна – як соціальний, посередницькій, заощаджувальний, інвестиційний та страховий інститут [50]. Окремі науковці-дослідники в рамках даного підходу також пропонують визначення НПФ як інституціональної одиниці сфери фінансів [4] та як специфічного інституціонального фінансового інструменту реалізації відносин між суб’єктним складом ринкової економіки (працівниками, фірмами, державою) [13]. При цьому, такі вчені як С.А. Хмелєвська [8] та О.О. Мамій [16] окреслюють рамковість функціонування інституту НПФ пенсійною

системою, К.М. Чурсіна – соціально-економічною системою [50], О.В. Новіков – соціальною сферою [22], А.В. Головченко – сферою фінансів [4].

Не можна оминути увагою і той факт, що діяльність НПФ суттєво впливає на добробут громадян не лише через виплату пенсій, але також і за рахунок інвестування коштів в економіку країни. Тому третя група вчених, серед яких Н.О. Небаба [19], Н. А. Цікановська [20], А. А. Таликова [45], І. А. Юр'єва [51], Н. А. Істоміна [11], розкривають сутність НПФ як спеціалізованої фінансової установи.

Погоджуємося з вченими у тому, що діяльність НПФ з акумулювання та інвестування коштів пенсійних накопичень базується на принципах поверненості та платності, що є характерною ознакою фінансової діяльності. Дійсно, НПФ – це не лише соціальний інститут, але й інституціональний інвестор, основною метою якого є інвестування власних та акумульованих фінансових ресурсів. До того ж інституціональні інвестори, до яких відносяться НПФ, являються «кваліфікованими інвесторами».

Розглянемо погляди вчених на класифікацію НПФ. Л. А. Хачумова [47] вважає, що перш за все слід розрізняти НПФ відкритого та закритого типу. Такий поділ НПФ характеризує доступність недержавного пенсійного забезпечення для громадян.

Цікавим з наукової точки зору є позиція О. Жаркова [9], який поділяє НПФ на ті, що обслуговують учасників переважно за договорами з юридичними особами, та ті, що працюють в основному з фізичними особами. У свою чергу, М. М. Аранжереев [36], М. О. Змієнко [10], Т. В. Муравлева [18] класифікують НПФ вже за іншою ознакою, – за приналежністю вкладників та учасників фондів, та виділяють НПФ корпоративного, галузевого та територіального типу.

Дослідивши праці вчених-дослідників, можна узагальнити класифікацію видів НПФ (табл. 1.1).

Зважаючи на те, що функції НПФ відображають особливий, специфічний характер здійснення своєї діяльності, зафіксований у вигляді сукупності

виконуваних зобов'язань, вчені-економісти виділяють широкий спектр функцій, які виконують НПФ. Серед них найчастіше відзначають соціальну, ощадну та інвестиційну функції [36; 1; 45]:

Таблиця 1.1

Класифікація видів недержавних пенсійних фондів

Ознака класифікації	Класифікаційні види
Організаційна будова	Інституційні; контрактні.
Склад засновників	Урядові; муніципальні; громадські.
Відокремленість активів фонду від активів засновників	Автономні; резервні.
Участь засновників у розподілі прибутку фонду	Неприбуткові; комерційні.
Структура управління	Однорівневі; дворівневі.
Доступність участі в фонді	Відкриті; закриті.
Приналежність учасників фондів	Корпоративні; галузеві; професійні; територіальні.
Форма участі в фонді	Обов'язкові; добровільні.
Принцип розрахунку пенсійних виплат	Страхові; ощадні.
Право власності на пенсійні активи	Пайові; трастові.
Ризикованість інвестицій	Консервативні; збалансовані; зростаючі; агресивні.
Наявність гарантій	З гарантованими виплатами; з гарантованою дохідністю; без гарантій.

Джерело: складено автором на основі [47; 9; 36; 10; 18; 3; 46; 14; 39; 50; 1; 51]

− соціальна функція означає, що НПФ пропонують учасникам отримувати додаткові пенсійні виплати, що зумовить підвищення рівня їх соціальної захищеності після виходу на пенсію;

− ощадна функція проявляється в тому, що НПФ сприяють формуванню пенсійних заощаджень за рахунок акумуляції добровільних пенсійних внесків;

− інвестиційна функція полягає в тому, що НПФ здійснюють довгострокові інвестиції пенсійних заощаджень в економіку з метою отримання інвестиційного доходу на користь учасників фондів [36, 1, 45].

Інші дослідники пропонують авторські трактування функцій НПФ. Так, Н. Н. Нелюбова [23], крім акумулюючої та інвестиційної функцій НПФ, виділяє ще й такі: обліково-контрольну, організаційно-правову, стимулюючу, політичну.

За результатами критичного аналізу наукових праць вчених-економістів з питань функціонування НПФ, пропонуємо виокремити підходи до трактування економічного змісту поняття НПФ, що представлені в додатку А. На підставі вищенаведеного, сформуємо власне визначення НПФ.

НПФ – це децентралізований фонд грошових коштів, призначених для формування індивідуально-значимого рівня пенсійного забезпечення громадян за рахунок перерозподілу частини їх доходів між працездатною та непрацездатною фазами життєвого циклу шляхом акумуляції пенсійних заощаджень, збереження і примноження їх реальної вартості за результатами інвестування на фінансовому ринку та подальшого здійснення пенсійних виплат на індивідуальних умовах. На відміну від інших, таке тлумачення розкриває значимість НПФ у плануванні персональних фінансів громадян протягом їх життєвого циклу щодо отримання додаткового джерела доходів при втраті працездатності.

1.2. Діяльність недержавних пенсійних фондів на ринку фінансових послуг України

Формування та розвиток механізму акумуляції капіталу є передумовою побудови стійкої економічної системи. Однією з найперспективніших форм здійснення інвестицій в національну економіку є використанні інститутів спільного інвестування (ІСІ), зокрема інвестиційних фондів. Головною метою створення та діяльності інститутів спільного інвестування є регулювання відносин, що виникають у сфері спільного інвестування, а також забезпечення гарантій прав власності на цінні папери і захист прав учасників фондового ринку [15, с. 120].

Діяльність зі спільного інвестування - діяльність, яка проводиться в інтересах і за рахунок учасників (акціонерів) інститутів спільного інвестування шляхом емісії цінних паперів з метою отримання прибутку від вкладення

коштів, залучених від їх розміщення у цінні папери інших емітентів, корпоративні права, нерухомість та інші активи відповідно до законодавства України [24].

На сьогодні вітчизняний ринок спільного інвестування має шанс стати активним учасником фінансової системи України. Розвиток ринку спільного інвестування є одним з опосередкованих стимулів для розвитку фондового ринку, а саме це і є обов'язковою умовою залучення капіталу в економіку країни.

У складі фінансової системи держави особливим компонентом виступають недержавні пенсійні фонди (НПФ). Враховуючи існуючі підходи до структурування фінансової системи, розглянемо її в розрізі таких сфер і ланок фінансових відносин: фінанси держави, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок. Для визначення місця недержавних пенсійних фондів в архітектурі фінансової системи фінансовий ринок як забезпечуючу сферу фінансової системи держави проаналізуємо за внутрішньою будовою та організаційною структурою. У першому випадку він включає в себе фондовий, кредитний, валютний ринки, ринок фінансових послуг та ринок дорогоцінних металів. У другому - фінансовий ринок як організаційна основа, що забезпечує рух фінансових потоків між складовими фінансової системи, представлений інститутами позафінансової сфери, інститутами інфраструктури та фінансовими інститутами. Вагоме місце серед останніх належить саме недержавним пенсійним фондам [49, с. 46].

Особлива роль недержавних пенсійних фондів у структурі фінансової системи пояснюється тим, що вони зберігають взаємозв'язок з усіма іншими сферами фінансових відносин:

1) НПФ та Пенсійний фонд як суб'єкти пенсійного забезпечення виступають інститутами пенсійної системи України;

2) зростаюча роль компаній з пенсійними планами перетворює пенсійне забезпечення в один з найважливіших аспектів корпоративних фінансів;

3) НПФ, що за правовою формою є юридичними особами зі статусом неприбуткової організації (непідприємницького товариства), де-юре зберігають свою належність до некомерційних установ та організацій, хоча фактично виступають у складі фінансових посередників;

4) в умовах збільшення тривалості життя зростає і роль пенсії як джерела засобів у житті кожної людини, відповідно, з поширенням приватного пенсійного забезпечення зростає і частка пенсійних активів у портфелі домогосподарств;

5) зростання контрактних фінансових інститутів у формі НПФ посилює проблеми конкуренції для всіх установ у галузі управління активами і для банків, які свою традиційну роль посередників віддають іншим установам;

6) завдяки можливостям інвестування в цінні папери зарубіжних емітентів НПФ виступають в ролі учасників міжнародного ринку, особливо в контексті значних масштабів діяльності фондів розвинених країн [8, с. 19].

Незалежний фінансовий радник Дж. Уіткомб стверджує, що пенсійне накопичення - це всього лише спосіб інвестування, що має податкові переваги [70]. І справді важливим фактором розвитку НПФ є переваги податкової економії - звільнення від оподаткування або пільгове оподаткування пенсійних заощаджень надає НПФ вагомі переваги порівняно з іншими інституційними інвесторами.

Таким чином, функціональний підхід є базовим для оцінки ступеня, в якому недержавні пенсійні фонди виконують функції фінансової системи більш ефективно, ніж інші фінансові інститути. З іншого боку виникнення та розвиток недержавних пенсійних фондів обумовлюється їхнім призначенням та виключною метою функціонування – здійсненням пенсійного забезпечення громадян. Адже НПФ першочергово виступають у ролі інститутів пенсійної системи держави, а їхня інвестиційна діяльність є лише засобом для досягнення поставленої мети [70].

Враховуючи, що діюча модель пенсійного забезпечення розглядає пенсійний фонд як юридичну особу, яка не має ні власного апарата, ні

функцій, велике значення в їхній діяльності має інфраструктура, яка призначена забезпечувати роботу недержавних пенсійних фондів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Функції суб'єктів, що обслуговують недержавний пенсійний фонд

Суб'єкт	Функції
Рада НПФ (є єдиним органом управління НПФ у кількості не менш 5 осіб)	Укладання договорів з адміністратором, компанією з управління активами, зберігачем і аудитором; заслуховування звітів про діяльність цих суб'єктів; затвердження інформації про фінансовий стан фонду; контроль цільового використання пенсійних активів
Адміністратор недержавного пенсійного фонду	Залучення вкладників, укладання пенсійних контрактів, ведення індивідуальних пенсійних рахунків, облік пенсійних внесків, розрахунки пенсійних виплат, здійснення пенсійних виплат
Компанія з управління активами (КУА)	Аналіз ринку фінансових інструментів, розміщення активів згідно з інвестиційною декларацією НПФ, забезпечення прибутковості вкладень пенсійного капіталу
Банк-зберігач	Зарахування пенсійних внесків, виконання розпоряджень адміністратора й КУА, ведення обліку цінних паперів, контроль діяльності КУА й адміністратора
Незалежний аудитор	Аудиторська перевірка діяльності пенсійного фонду, адміністратора, КУА, банку-зберігача проводиться не рідше разу на рік за рахунок коштів суб'єкта, що перевіряється

Джерело: складено автором на основі [47; 9; 26; 10; 184; 3; 46; 14; 39; 50; 1; 51]

Стратегія інвестування недержавних пенсійних фондів є більш консервативною, ніж у інших фінансових установах. Активи НПФ формуються за рахунок пенсійних внесків та прибутку (збитку) від інвестування пенсійних внесків. Операції з пенсійними активами здійснюються згідно з інвестиційною декларацією пенсійного фонду та укладеним договором про управління активами [54, с. 25].

Активи недержавних пенсійних фондів можуть використовуватися за такими напрямами:

− для цілей інвестиційної діяльності фонду (інвестування з метою отримання доходів на користь учасників фонду);

− виконання зобов'язань фонду перед його учасниками (виконання договорів ви плати пенсії на визначений строк; здійснення одноразових пенсійних виплат; оплата договорів страхування довічної пенсії, оплата

договорів страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду);

− оплата витрат, пов'язаних зі здійсненням недержавного пенсійного забезпечення (оплата послуг професійного адміністратора; сплата винагороди за надання послуг з управління активами пенсійного фонду; оплата послуг зберігача тощо) [13, с. 729].

Напрями та обмеження щодо інвестування активів недержавного пенсійного фонду наведено в табл. 1. 3.

Таблиця 1.3

Обмеження інвестиційної діяльності НПФ на ринку фінансових послуг України

Види активів	Обмеження відповідно до чинного законодавства України, %
Банківські депозитні рахунки у грошових коштах та в ощадних сертифікатах банків, депозитних сертифікатах банків	Більше 50
Цінні папери, доходи за якими гарантовано КМУ	Більше 50
Облігації міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України	Більше 50
Корпоративні облігації, емітентами яких є резиденти України	Більше 40
Акції українських емітентів	Більше 40
Іпотечні облігації	Більше 40
Облігації однієї міжнародної фінансової організації	Більше 20
Облігації, розміщенні на території однієї країни, в одній міжнародній фінансовій організації	Більше 20
Цінні папери іноземних емітентів (крім облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України)	Більше 20
Корпоративні права одного емітента	Більше 10
Банківські метали, у тому числі шляхом відкриття поточних та депозитних рахунків в установах банків у банківських металах	Більше 10
У зобов'язаннях однієї юридичної особи (крім облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України	Більше 10
Об'єкти нерухомості	Більше 10
Акції українських емітентів, що не допущені до торгів на регульованому фондовому ринку	Більше 10
Інші активи	Більше 5
Цінні папери одного емітента (крім цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано КМУ)	Більше 5

Джерело: складено автором на основі [39; 9]

Отже, незважаючи на всі складності і обмеження щодо управління інвестиційною діяльністю недержавних пенсійних фондів потрібно враховувати, що інвестування пенсійних активів повинно забезпечити майбутнє виконання зобов'язань з пенсійного забезпечення в достатньому обсязі. Інвестиційна політика недержавного пенсійного фонду має на меті вибір найбільш ефективних напрямів використання пенсійних резервів та власного майна з метою отримання найбільшого інвестиційного прибутку для виконання зобов'язань перед вкладниками та учасниками. При цьому обов'язково потрібно враховувати вплив інвестиційних ризиків. Зокрема зростання активів фонду, тобто зростання балансової вартості залучених згідно угод недержавного пенсійного забезпечення коштів на розмір інвестиційного доходу є важливим чинником його стратегічного розвитку [30, с. 58].

Економічний та соціальний ефекти від раціональної побудови системи накопичень пенсій та інвестування пенсійних ресурсів може проявитись не тільки в оздоровленні пенсійної системи, але і як чинник стабілізації економіки, зміцнення фінансових ринків [45, с. 128].

1.3. Зарубіжний досвід інвестиційної політики недержавних пенсійних фондів

Великобританія - одна з країн, на яку майже не вплинула криза пенсійних систем в Європі. Причиною цього можна вважати введення британським урядом в числі перших системи особистого пенсійного забезпечення та поступове скорочення державних пенсій. Пенсійна система в Великобританії, як і в багатьох інших розвинених країнах, трирівнева, і розділяється на базові державні пенсії, державні пенсії за вислугою років і недержавні пенсії. Нововведенням уряду Великобританії можна вважати нову схему особистого пенсійного забезпечення, так звані пайові пенсії. Головний принцип цієї схеми - дати службовцям можливість одержувати максимально

можливу пенсію при відносно невисоких внесках, що може бути актуально і для України [55, с 47].

Сьогодні переважну частину ринку капіталів в Англії складають інституційні інвестори, в т. ч. пенсійні фонди. Частка останніх становить понад 30 %, а разом з аналогічними інститутами - 50-60 % ринку капіталів. Велика частина інвестується за кордоном. Держава зацікавлена в цьому, оскільки доходи- дивіденди надходять у країну. Схеми пенсійних фондів використовують більше третини громадян країни. Нагадаємо, що мова йде про добровільні пенсійні накопичення. Подальший розвиток пенсійної системи Великобританії тут бачать в поширенні схем додаткового пенсійного забезпечення на працівників з більш низьким рівнем заробітку. Передбачається, що нові форми добровільних пенсійних накопичень - «пенсії акціонерів» повинні охопити 50% працівників, які не беруть участь у пенсійних схемах підприємств [76].

Незважаючи на існуючі значні розбіжності, вся система надання захисту старості в Німеччині характеризується як «система трьох рівнів». Модель пенсійної системи, яка склалася в Німеччині, характерна і для Австрії, Італії, Франції і більшості країн Західної Європи. В цілому система захисту старості в Німеччині характеризується співіснуванням ряду різних окремих систем. В даний час ці окремі системи значно відрізняються один від одного, наприклад, по колу застрахованих осіб, за принципами фінансування і надання послуг і допомоги, по організаційним структурам, а також за рівнем захисту, до якої прагнуть ці структури [69].

Модель пенсійної системи в США ґрунтується переважно на особистому пенсійному страхуванні населення. Зростання пенсійних активів у США в 80-90- ті роки відбувався винятково швидкими темпами. Всього за 16 років (1980-1996) їх обсяг збільшився в 6 разів навіть з урахуванням інфляції. Темпи зростання пенсійних активів в 4 рази перевищують темпи зростання ВНП США. Це зростання відбувається, перш за все, за рахунок розширення накопичувальних пенсійних систем [11].

У пенсійному забезпеченні американців, починаючи з 80-х років, центр ваги зміщується від державної розподільної системи до накопичувальних схем, реалізованим в основному в приватному секторі, оскільки вони розвиваються випереджаючими темпами [71].

Модель, яка функціонує в Японії, характерна також для Австралії і країн Північної Європи. У ній домінує державне соціальне забезпечення, фінансується з бюджету. Інші інститути соціального захисту хоча і досить розвинені, проте виконують функції додаткових систем. Остання пенсійна реформа була проведена в Японії в 1985 році. Вона торкнулася тільки осіб, які народилися після 2 квітня 1926 року. Її головним підсумком стало введення базових пенсій. Зараз пенсійна система Японії має два основних рівня. Перший рівень становлять базові пенсії, другий - державні і професійні [6].

Найбільш успішним, на думку експертів, є реформування пенсійної системи в Мексиці. Проте, варто враховувати, що воно проходило на тлі загального економічного пожвавлення і поліпшення демографічної ситуації. У Мексиці пенсійні резерви повністю (на 100 %) акумулюються та інвестуються у відповідності з накопичувальним принципом. Індивідуальні рахунки ведуться приватними управляючими компаніями. У відношенні дозволених об'єктів інвестування мексиканське законодавство може бути охарактеризоване як досить консервативне.

Дозволеними є тільки такі активи як: національні державні та корпоративні облігації, а також іноземна валюта (євро, долар США, єна). Мексиканці мають право вибору керуючої компанії, однак головне суттєва відмінність мексиканської системи полягає в тому, що в Мексиці за тих громадян, які не захотіли вибрати керуючу компанію самостійно, це робить держава. І при цьому кошти передаються під управління все тим же приватним керуючим компаніям, а не яким-небудь державним структурам. Далі, якщо цей громадянин вирішить перевести свої кошти в якусь іншу керуючу компанію, то він може без усяких труднощів і перешкод з боку влади ініціювати подібний переказ коштів [74].

Польська пенсійна реформа теж має свої особливості. Спостерігаються істотні зміни у формулі обчислення пенсії для солідарної системи. Пенсійні виплати з солідарної системи тепер встановлюється на основі залишків коштів на умовному рахунку, який складається з внесків до солідарної системи, які переводяться за кожного учасника. При виході на пенсію залишок на умовному рахунку перетворюється на довічну виплату шляхом ділення залишку коштів на середній показник очікуваної тривалості життя для чоловіків і жінок у відповідному віці. Так було задумано в першу чергу для того, щоб безпосередньо пов'язати між собою пенсійні внески та виплати. Впроваджується загальнообов'язкова накопичувальна система. Від учасників вимагається внесків 7,3 % їх заробітку в приватний пенсійний фонд, який вони самостійно обирають. Ці внески потім інвестуються, а накопичений залишок коштів на рахунку перетворюється при виході на пенсію в довічну ренту (щомісячні виплати). На відміну від солідарної системи ці рахунки реальні. Для осіб, які хочуть зберегти додаткові кошти при виході на пенсію, впроваджується добровільна накопичувальна система. У більшості країн зростання пенсійних виплат, старіння населення зумовили перегляд існуючої солідарної системи підтримки літнього населення і визначення основних напрямів реформування системи державного пенсійного забезпечення [73].

У багатьох країнах стали розглядати систему приватного пенсійного забезпечення як форму, яка інтегрована в систему пенсійного страхування. Наприклад, Великобританія прийняла дворівневу систему пенсійних виплат. Перший рівень забезпечує рівний для всіх мінімальний дохід, який розподіляється між усіма пенсіонерами, в той час, як інший рівень являє собою пенсійне забезпечення, прямо пов'язане із заробітками. Приватні роботодавці можуть вибирати, чи брати участь у другому рівні державного соціального захисту, і залучати своїх працівників до окремої пенсійній програмі, яка повинна забезпечити еквівалентний рівень доходів майбутніх пенсіонерів в старості. За оцінками, учасниками приватних пенсійних програм у Великобританії є близько 50 % робочої сили, а сама програма зменшила

державні соціальні зобов'язання Великобританії більш ніж на 30%. Сумарні виплати пенсіонерам коливаються від 34 % (Великобританія) до 70 % (Нідерланди) доходу працівника перед виходом на пенсію [55, с. 48]. Детальніше ця схема наведена у табл. 1. 4.

Таблиця 1.4

Пенсійні виплати по країнах

Країна	Державна пенсія	Приватна пенсія	Сумарно
Австралія	25 %	33 %	58 %
Данія	28 %	34 %	62 %
Нідерланди	35 %	35 %	70 %
Швеція	35 %	10 %	45 %
Швейцарія	30 %	30 %	60 %
Великобританія	17 %	17 %	34 %

Джерело: складено автором на основі [3; 63]

Одним з найбільш важливих компонентів системи захисту пенсійних активів є гарантії рівня прибутковості, оскільки саме вони визначають мінімальний приріст пенсійних накопичень учасників. Ці гарантії охоплюють як обов'язкові накопичувальні системи, так і НПФ. Світовий досвід пропонує різні варіанти побудови системи гарантій збереження пенсійних активів, основними характеристиками яких є: фіксована величина або мінімальний дохід, номінальне або реальне вираження, період, протягом якого застосовуються гарантії.

Як видно з табл. 1.5, у практиці різних країн застосовуються гарантії абсолютної або відносної інвестиційної дохідності на пенсійні активи. Якщо перший вид передбачає здебільшого повернення номінальної або реальної вартості пенсійних активів, то другий дозволяє забезпечити дохідність, наближену до середньоринкової. Різні країни вирішують дану проблему по-різному, зокрема шляхом встановлення: визначеного розміру дохідності (Угорщина, Словенія), фіксованої ставки мінімального (Швейцарія, Сінгапур) або середньозваженого доходу (Чилі, Польща), гарантій збереження номінальної вартості сплачених внесків (Словаччина, Чехія) [3, с. 40].

Таблиця 1.5

Гарантії у накопичувальних пенсійних системах країн світу

Країна	Гарантія інвестиційного доходу	Примітка
Чехія	КУА зобов'язані гарантувати збереження номінальної вартості пенсійних внесків кожного року.	
Бельгія	Професійні пенсійні плани повинні забезпечувати річний дохід не менше 3,75% за внесками працівників і 3, 25% за власними внесками	Фактичний ринковий дохід застосовується, якщо він вищий за мінімально гарантований.
Швейцарія	Мінімальний інвестиційний дохід, гарантований пенсійними фондами, становить 1,5%.	Гарантія забезпечується на двох етапах: при переході в інший фонд та при виході на пенсію
Угорщина	Пенсійні фонди повинні забезпечувати мінімальний інвестиційний дохід на рівні 85% дохідності державних облігацій	

Джерело: сформовано автором на основі [3; 55]

Необхідність впровадження недержавних систем пенсійного забезпечення прийнята сьогодні більшістю розвинених країн і сприймається на всіх рівнях управління представниками різних верств населення. Використання недержавних джерел фінансування пенсій в розвинених країнах перевірено часом і стимулюється державою, оскільки:

− скорочує кількість людей, що залежать від підтримки держави;

− створює умови для того, щоб держава зосередилась на пенсійне забезпечення найменш захищених верств населення;

− ліквідує необхідність надмірно збільшувати державні соціальні програми [3; 5].

Як свідчить досвід зарубіжних країн, економічному зростанню сприяє довгострокове інвестування недержавних пенсійних фондів. Останні є найбільш активними суб'єктами ринку капіталу завдяки тому, що трансформують вільні кошти підприємств і домогосподарств у інвестиції [6].

РОЗДІЛ 2
СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

2.1. Діяльність недержавних пенсійних фондів України в сучасних умовах

Система недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ) становить третій рівень пенсійної системи. Її розбудова здійснюється починаючи з 2004 року після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [35]. Основу такої системи становлять недержавні пенсійні фонди. Станом на 31.12.2022 р. в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 57 недержавні пенсійні фонди (НПФ) та 22 адміністратори НПФ. Недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 10 регіонах України (рис. 2.1).

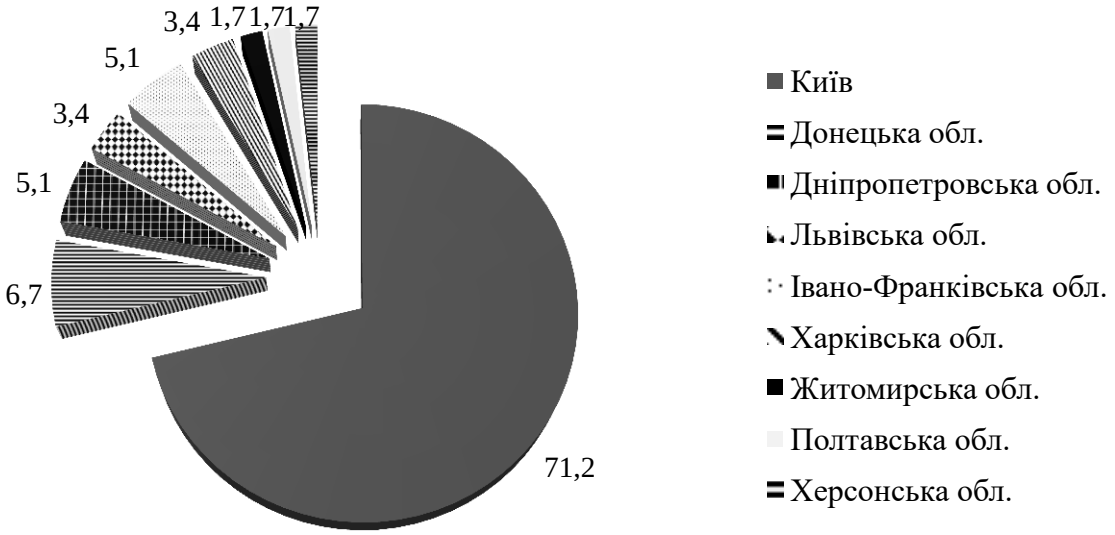

Рис. 2.1. Територіальний розподіл недержавних пенсійних фондів станом на 31.12.2022 р., %.

Джерело: складено та розраховано автором на основі [24]

З рис. 2.1. бачимо,що найбільша кількість НПФ зосереджена у м. Києві – 42, або 71,2% від загальної кількості діючих НПФ. Зосередження недержавних пенсійних фондів у Києві пояснюється тим, що саме столиця є фінансовим та інвестиційним центром держави.

Основні показники діяльності НПФ, згідно звітних даних наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності недержавних пенсійних фондів за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Приріст, % 2022/ 2018
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	66,3	74,7	84,7	95,5	96, 1	44,9
Загальна кількість учасників НПФ, тис. осіб	848,8	868,7	880, 4	890,7	888,7	4,7
Загальна вартість активів НПФ, тис. грн.	2 651,3	2 977,9	3 488, 6	3874,7	4024,7	51,8
Пенсійні внески, всього, тис. грн.	1 964, 2	2 112,6	2 319,4	2161,3	2773,1	41,2
у тому числі:						
- від фізичних осіб	153,1	208,7	275,4	425,2	487, 0	218,1
- від фізичних осіб-підприємців	0,2	0,2	0,3	0, 3	0,3	50,0
- від юридичних осіб	1 810,4	1 903,1	2 043,3	2192,4	2273,3	25,6
Пенсійні виплати, тис. грн.	781, 5	912,9	1 069,5	1287, 2	1416,9	81,3
Кількість учасників, що отримали/ отримують пенсійні виплати, тис. осіб	80,8	83,3	86,3	90, 0	91,5	13,2

Джерело: складено та розраховано автором на основі [32; 33]

Як видно з табл. 2.1, в 2022 р. адміністраторами недержавних пенсійних фондів укладено 96,1 тис. шт. пенсійних контрактів, що більше на 44,9% (28,9 тис. грн.) порівняно з 2018 р. В структурі пенсійних контрактів в 2022 році переважають контракти з вкладниками – фізичними особами – 89,3 тис. шт. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Кількість укладених пенсійних контрактів та кількість вкладників за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Приріст 2022/2018, %
Кількість вкладників юридичних осіб, тис. осіб	1, 8	2,1	2,1	2,0	2,0	11,1
Кількість вкладників фізичних осіб, тис. осіб	58,1	67,1	76,8	86,3	86,7	49, 2
Загальна кількість вкладників, тис. осіб	59, 9	69,2	78,9	88,3	88,7	48,1
Кількість укладених пенсійних контрактів з юридичними особами, тис. шт.	6, 8	6,8	6,7	6,7	6,7	-1,5
Кількість укладених пенсійних контрактів з фізичними особами-підприємцями, тис. шт.	0,1	0,1	0,1	0, 1	0,1	-
Кількість укладених пенсійних контрактів з фізичними особами, тис. шт.	59,4	67,8	77,9	88,7	89, 3	50,3
Загальна кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	66,3	74,7	84,7	95,5	96,1	44, 9

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Збільшення кількості пенсійних контрактів у 2022 р. у порівнянні з 2018 р. пов’язане в першу чергу зі збільшенням пенсійних контрактів з фізичними особам на 49,2 % (28,6 тис. шт.), але при цьому відбулося зменшення кількості укладених контрактів з юридичними – 1,5% (0,1 тис. шт.).

Кількість укладених пенсійних контрактів та кількість вкладників наведено на рис. 2.2. Пенсійні контракти в 2022 р. укладено з 88,7 тисячі вкладників, з яких: юридичні особи – 6,7 тисячі, або 7,6% від загальної кількості вкладників, фізичні особи – 89,3 тисячі, або 92,4%.

Кількість вкладників в 2022 р. збільшилася порівняно з 2018 р. на 48,1% (28,8 тис. вкладників), а в 2022 р. порівняно з 2021 р. кількість вкладників

збільшилася на 0,5% (0,4 тис. вкладників). Загальна кількість вкладників зросла за рахунок збільшення кількості вкладників фізичних осіб на 50,3%.

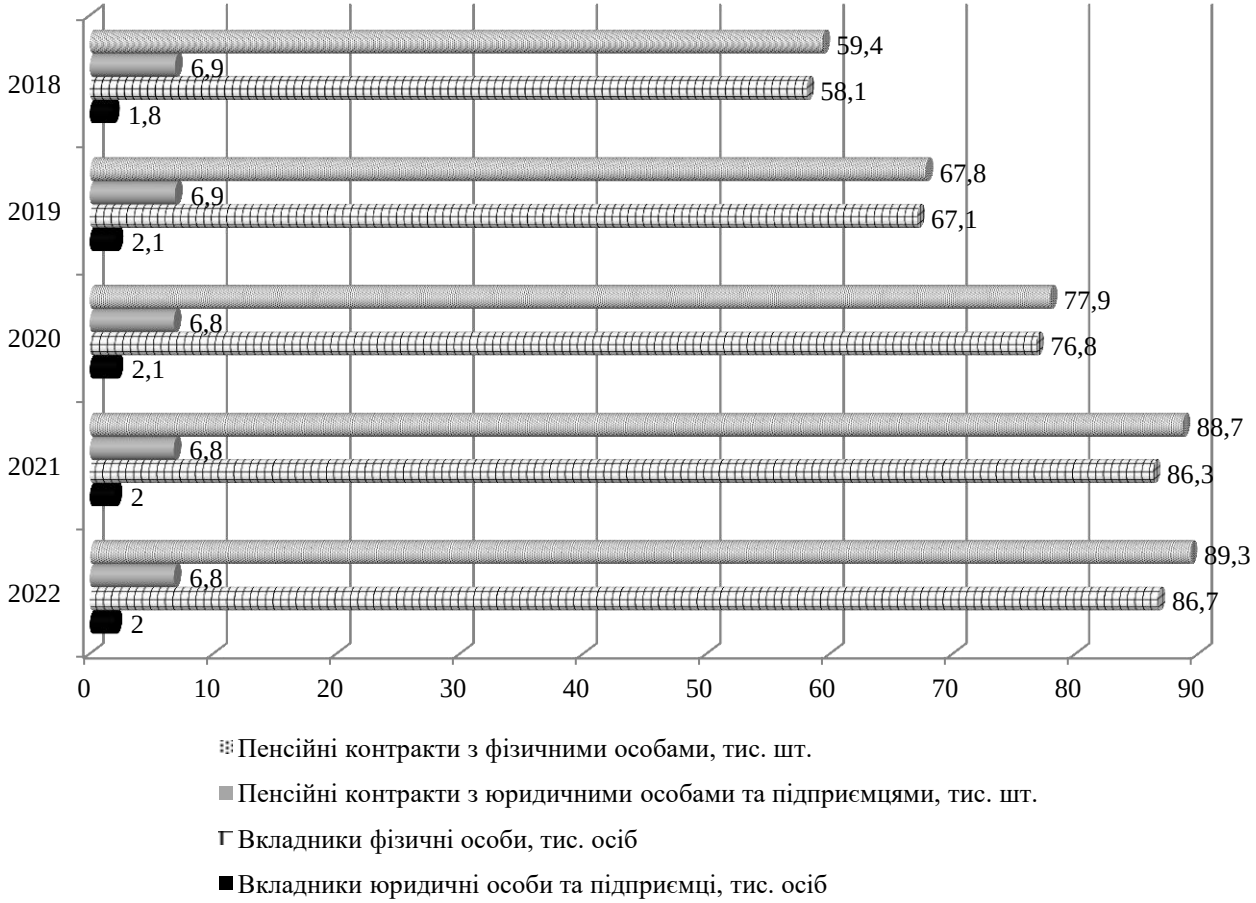

Рис. 2.2. Кількість укладених пенсійних контрактів та кількість вкладників за 2018-2022 рр.

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Інформація табл. 2.1, свідчить, що у 2022 р. відбулося незначне збільшення загальної кількості учасників НПФ. Станом на кінець 2022 р. їх кількість становила 888,7 тис. осіб, що на 4,7 % більше порівняно з 2018 роком. В 2022 р. загальна кількість учасників НПФ, з яких отримали/отримують пенсійні виплати 91,5 тис. осіб (10,3% від загальної кількості учасників) (рис. 2.3).

З рис. 2.3 бачимо, що кількість учасників недержавних пенсійних фондів з кожним роком зростає, відповідно зростає і кількість учасників які отримали/отримують пенсійні виплати.

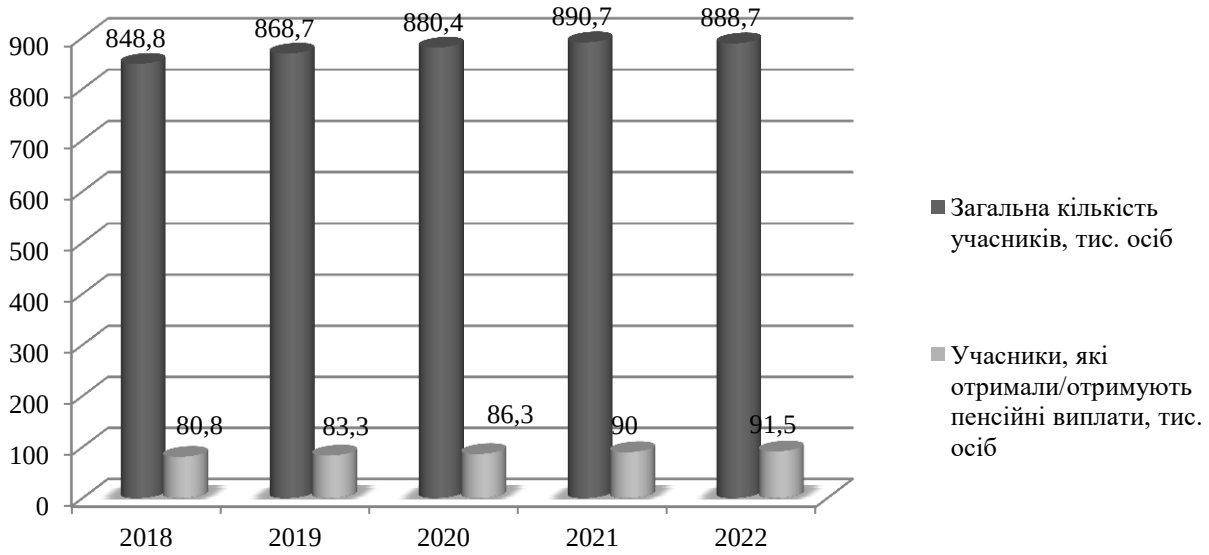

Рис. 2.3. Кількість учасників НПФ за 2018-2022 рр.

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Розподіл учасників недержавних пенсійних фондів за віковими групами представлено на рис. 2.4.

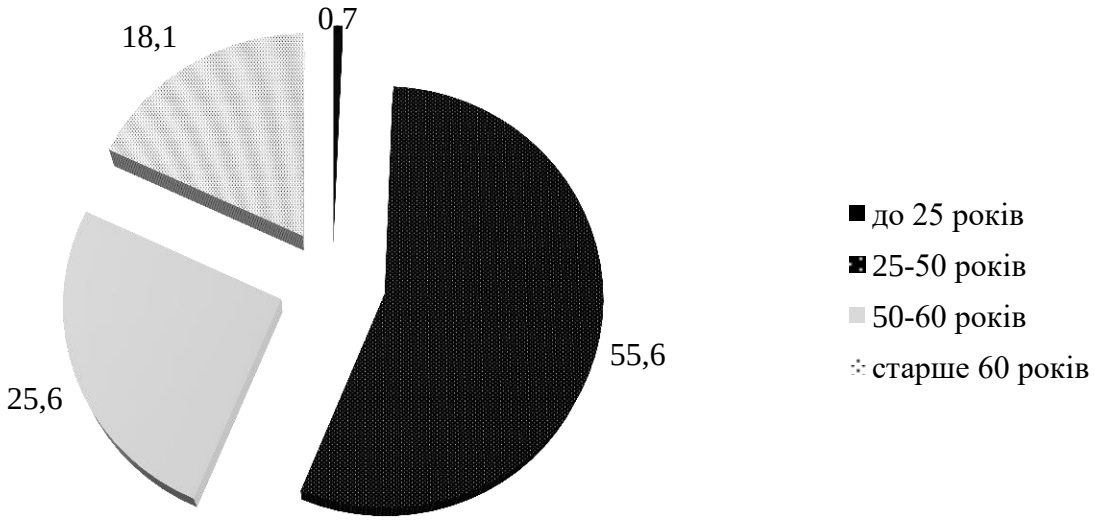

Рис. 2.4. Розподіл учасників недержавних пенсійних фондів за віковими групами станом на 31.12.2022 р., %.

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Інформація рис. 2.4 свідчить, що в 2022 переважну більшість учасників НПФ становили особи віком від 25 до 50 років, а саме 489,6 тис. осіб, або

55,6%, та особи вікової групи від 50 до 60 років, що становили 225,3 тис. осіб, або 25,6%. Частка учасників НПФ вікової групи старше 60 років становила 159,5 тис. осіб, або 18,1%, вікової групи до 25 років – 6 тис. осіб, або 0,7%.

На рис. 2.5 відображено кількість учасників НПФ (за статевою ознакою в розрізі вікових груп).

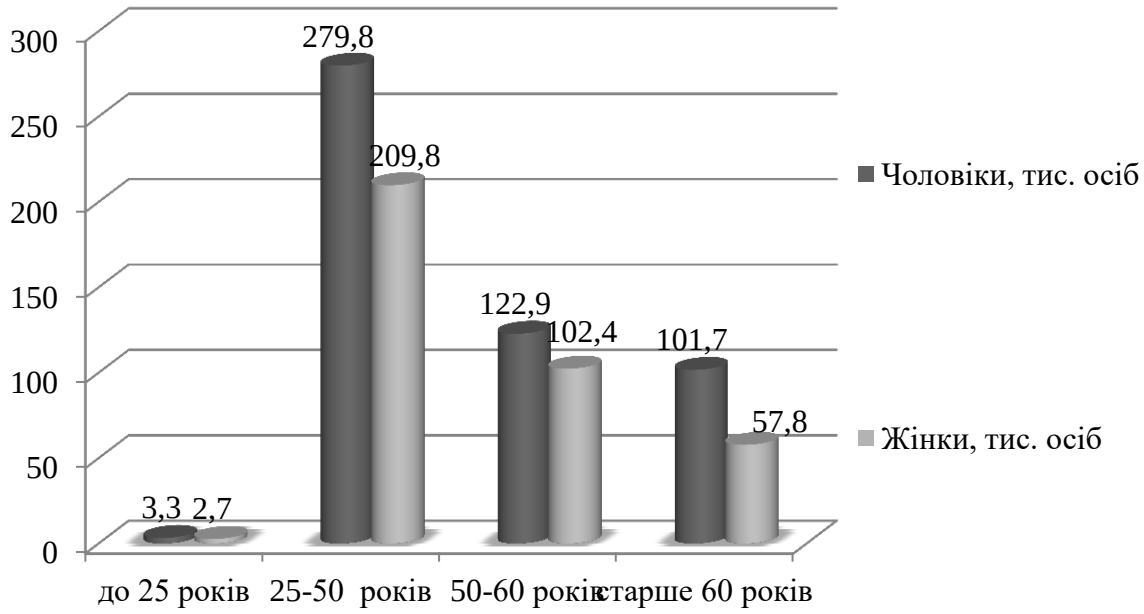

Рис. 2.5. Кількість учасників НПФ за статевою ознакою у розрізі вікових груп станом на 31.12.2022 р., тис. осіб

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Як видно з рис. 2.5, у кожній віковій групі більшість становлять чоловіки, а саме 57,7% від загальної кількості учасників НПФ. Причому у віковій групі старше 60 років їхня кількість перевищує кількість жінок у 1,8 рази.

Пенсійні виплати (одноразові та на визначений строк) у 2022 р. становили 1416,9 млн. грн., що на 81,3% більше в порівнянні з 2018 р. (табл.. 2.3), при цьому одноразові виплати зросли на 39%, пенсійні виплати на визначений строк – в 1,7 рази.

Сукупно недержавними пенсійними фондами в 2022 р. було здійснено пенсійних виплат (одноразових та на визначений строк) 91,5 тисячі учасників, тобто 10,3% від загальної кількості учасників, які отримали/отримують пенсійні виплати.

Таблиця 2.3

Пенсійні виплати НПФ за 2018-2022 рр.

Показник	Роки					Приріст 2022/ 2018, %
	2018	2019	2020	2021	2022	
Одноразові пенсійні виплати, млн. грн.	536,2	583, 1	634,2	711,1	745,4	39,0
Пенсійні виплати на визначений строк, млн. грн.	245,3	329,8	435, 3	576,1	671,5	173,7
Всього, млн. грн.	781,5	912,9	1 069,5	1287,2	1416,9	81,3

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Середній розмір одноразової пенсійної виплати на одного учасника НПФ, який отримав/ отримує пенсійну виплату одноразово, в 2022 р. становив 8146,4 тис. грн. (в 2021 р. – 7901,1 тис. грн., в 2018 р. – 6636,1 тис. грн.) та середній розмір пенсійної виплати на визначений строк на одного учасника НПФ, який отримав/отримує пенсійну виплату на визначений строк, в 2022 р. становив 7338,8 тис. грн. (в 2021 р. – 6401,1 тис. грн., в 2018 р. – 3035,9 тис. грн.).

В підсумок, наведемо динаміку основних показників системи недержавного пенсійного забезпечення (рис. 2.6).

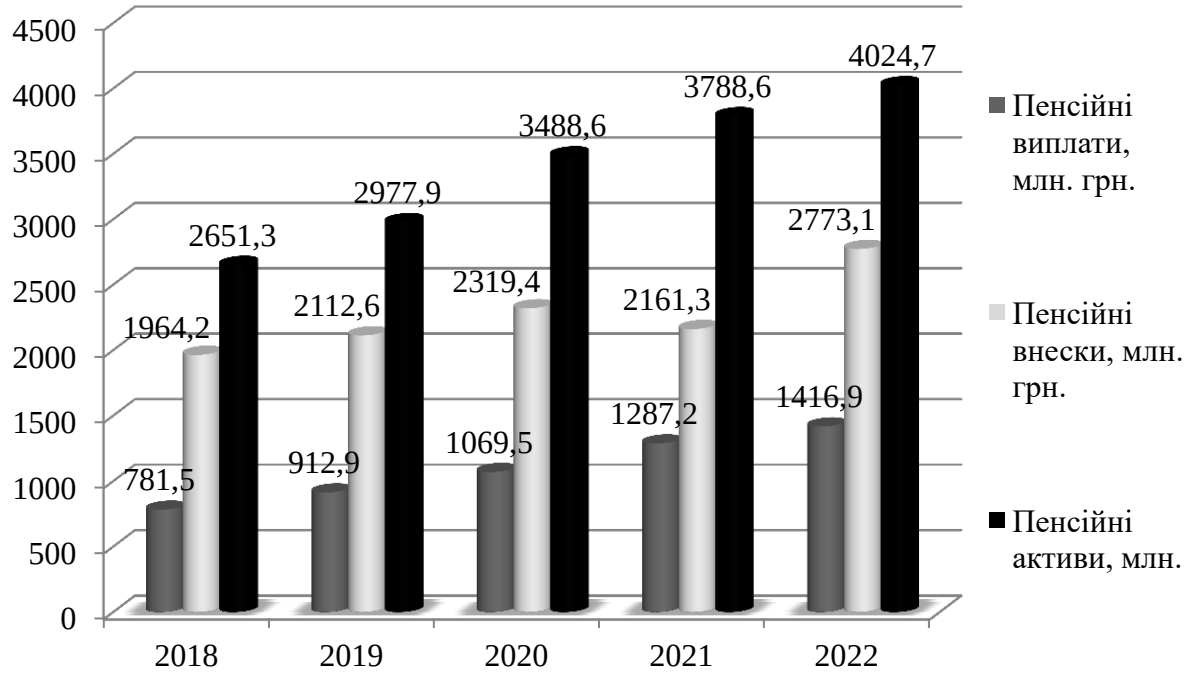

Рис. 2.6. Основні показники системи НПЗ за 2018-2022 рр.

Джерело: складено та розраховано автором на основі [26; 27]

Одним із основних якісних показників, які характеризують систему НПЗ, є сплачені пенсійні внески. З рис. 2.6 видно, що сума пенсійних внесків в 2022 р. становить 2773,1 млн. грн., та збільшившись на 41,4% (808,9 млн. грн.) в порівнянні з 2018 р. Порівняно з 2021 р. сума пенсійних внесків в 2022 р. збільшилась на 28,3% (611,8 млн. грн.). У загальній сумі пенсійних внесків в 2022 р. основну частину, або 82,0%, становлять пенсійні внески від юридичних осіб, на які припадає 2273,3 млн. грн.

На збільшення суми пенсійних внесків в 2022 р. порівняно з 2018 р. вплинуло збільшення суми пенсійних внесків від фізичних осіб в 2,2 рази (333,9 млн. грн.), від фізичних осіб-підприємців — на 50,0% (0,1 млн. грн.) та від юридичних осіб — на 25,6% (462,9 млн. грн.).

Середній розмір пенсійного внеску в 2022 р. на одного вкладника: юридичну особу та фізичну особу-підприємця становить 50363,32 грн.; фізичну особу становить 684,88 грн.

Загальна вартість активів, сформованих недержавними пенсійними фондами, в 2022 р. становила 4024,7 млн. грн., що на 51,8%, або на 1373,4 млн. грн. більше в порівнянні з 2018 р. та на 6,2%, або на 236,1 млн. грн. більше в порівнянні з 2021 р.

2.2. Оцінка інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів України

Основною метою інвестування пенсійних активів є отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат разом із забезпеченням дохідності пенсійних активів вище рівня інфляції та залучення довгострокових інвестиційних ресурсів, необхідних для модернізації економіки. Одним із основних показників діяльності – є величина

інвестиційного доходу. Сутність інвестиційної політики НПФ зводиться до класичного обґрунтування вибору «ризик-дохідність» [24].

Основні показники інвестиційної діяльності НПФ наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Основні показників інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Приріст, % 2022/ 2018
Сума інвестиційного доходу, млн. грн.	1 667,2	2 038, 7	2 558,8	2870,2	3149, 5	88,9
Прибуток від інвестування активів недержавного пенсійного фонду, млн. грн.	1 355, 3	1 665,7	2 119,7	2360,3	2565,3	89,3
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, млн. грн.	311,9	373,0	439, 1	509,9	584,2	87,3

Джерело: складено автором на основі [26; 27]

З табл. 2.5, видно, що основні показники інвестиційної діяльності НПФ зростають з кожним роком. Так, у 2022 р. порівняно з 2018 р. сума інвестиційного доходу зросла на 88,9%, а порівняно з 2021 р. на 9,7%. Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів також зросла, зокрема в 2022 р. порівняно з 2018 р. на 87,3%, а порівняно з 2018 р. на 14,6%. Перевищення темпів приросту інвестиційного доходу над витратами зумовило приріст прибутку від інвестування активів НПФ, зокрема в 2022 р. порівняно з 2018 р. на 89,3% та порівняно з попереднім на 8,7%.

Для НПФ властиво формувати портфель, до якого входять об’єкти інвестування з мінімальним ступенем ризику. Тому особливого значення набуває вибір інвестиційних інструментів, використовуючи які НПФ зможуть забезпечити захист грошових коштів населення від інфляційних процесів і при цьому отримувати визначений приріст капіталу (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Обсяг та структура інвестованих пенсійних активів НПФ за 2021-2022 рр.

Назва активу	2021 рік		2022 рік		Приріст 2022/2021, (%)
	Загальна вартість, млн. грн.	Питома вага, %	Загальна вартість, млн. грн.	Питома вага, %	
Державні цінні папери	1 752,5	46,3	1 913,8	47,6	9,2%
Грошові кошти	1 326,2	35,0	1 468,1	36,5	10,7%
Облігації підприємств	368,7	9, 7	326,2	8,1	-11,5%
Об'єкти нерухомості	116,1	3,1	109, 4	2,7	-5,8%
Дебіторська заборгованість	46,6	1,2	57,6	1, 4	23,6%
Акції	56,4	1, 5	53,7	1,3	-4,8%
Інші інвестиції	15,2	0,4	10,2	0,3	-32, 9%
Облігації внутрішніх місцевих позик	96,6	2,5	72,2	1,8	-25, 3%
Банківські метали	10,3	0,3	13,5	0,3	31,1%
Всього:	3 788,6	100,0	4 024, 7	100,0	6,2%

Джерело: складено автором на основі [26; 27]

В 2022 р. переважними напрямами інвестування пенсійних активів стали державні цінні папери (47,6%), грошові кошти на рахунках у банках (36,5% інвестованих активів), облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України (8,1%), об’єкти нерухомості (2,7%), облігації внутрішніх місцевих позик (1,8%) (рис. 2.7).

Метою інвестування пенсійних активів є, насамперед, збереження пенсійних заощаджень громадян. Стратегія інвестування недержавних пенсійних фондів є більш консервативною, ніж у інших фінансових установ. Тому, вже досить тривалий період, основними напрямами інвестування НПФ залишаються державні цінні папери та грошові кошти, розміщені на депозитах.

В 2022 р. відбувся приріст вкладень в банківські метали (на 31,1%), дебіторську заборгованість (на 23,6%), грошові кошти на рахунках у банках (на 10,7%), державні цінні папери (на 9,2%). При цьому, значно зменшився обсяг вкладень в інші інвестиції (на 32,9%), облігації внутрішніх місцевих позик (на 25,3%), облігації підприємств (на 11,5%), об’єкти нерухомості (на 5,8%), акції (на 4,8%).

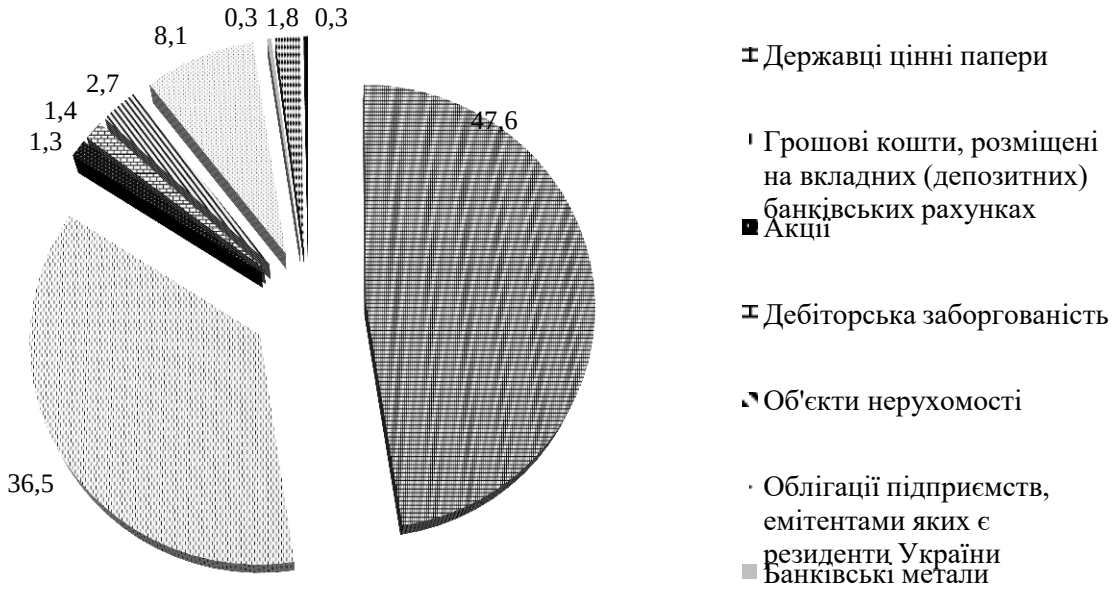

Рис. 2.7. Структура інвестованих пенсійних активів у 2022 р., %.

Джерело: складено автором на основі [26; 27]

Загальний дохід, отриманий від інвестування пенсійних активів, в 2022 р. становив 3149,5 млн. грн., та збільшившись у порівнянні з 2021 р. на 279,3 млн. грн., або на 9,7%.

Витрати, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, в 2022 р. зросли на 279,3 млн. грн., або 9,7 % у порівнянні з 2021 р. і в цілому за час існування пенсійних фондів становлять 548,2 млн. грн. (табл. 2.6).

Інформація табл. 2.6 свідчить, що за період з 2021 р. по 2022 р. такі витрати зросли на 14,6% (74,3 млн. грн.), у тому числі за рахунок надання послуг з управління активами НПФ на 38,8 млн. грн. (13,9%), з адміністрування НПФ на 27,8 млн. грн. (17,6%), послуг зберігача на 5,5 млн. грн. (17,4%), проведення планових аудиторських перевірок на 1,9 млн. грн. (18,6%), пов'язаних із здійсненнямопераційз пенсійними активами, які надаються третіми особами на 0,7 млн. грн. (11,5%). При цьому, зменшився обсяг витрат на оплату інших послуг, надання яких передбачено чинним законодавством з недержавного пенсійного забезпечення на 0,4 млн. грн. (1,7%)

Таблиця 2.6

Обсяг та структура витрат, що відшкодовуються, за рахунок пенсійних активів за 2021-2022 рр.., млн. грн.

Витрати	2021 р.	2022 р.	Відхилення		Питома вага, (%)
			млн. грн.	%	
Винагорода за надання послуг з адміністрування НПФ	157,7	185,5	27,8	17,6	31,8
Винагорода за надання послуг з управління активами НПФ	280,0	318,8	38,8	13, 9	54,6
Оплата послуг зберігача	31, 7	37,2	5,5	17,4	6,4
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок НПФ	10,2	12,1	1,9	18,6	2,1
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами	6,1	6,8	0,7	11,5	1, 2
Оплата інших послуг, надання яких передбачено чинним законодавством з недержавного пенсійного забезпечення	24, 2	23,8	-0,4	-1,7	4,1
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів	509,9	584, 2	74,3	14,6	100,0

Джерело: складено автором на основі [26; 27]

Структура цих витрат за 2022 р. наведена на рис. 2.8.

Основна частина витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, в 2022 р. припадає на оплату послуг з управління активами недержавних пенсійних фондів – 54,6% та адміністрування НПФ – 31,7% (від загальної суми витрат). Витрати на оплату: послуг зберігача, який здійснює відповідальне зберігання активів пенсійного фонду становили 6,4%; інших послуг, надання яких передбачено чинним законодавством з недержавного пенсійного забезпечення – 4,1%; послуг з проведення планових аудиторських перевірок НПФ – 2,1%; послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третім особам – 1,2% від загальної суми витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів.

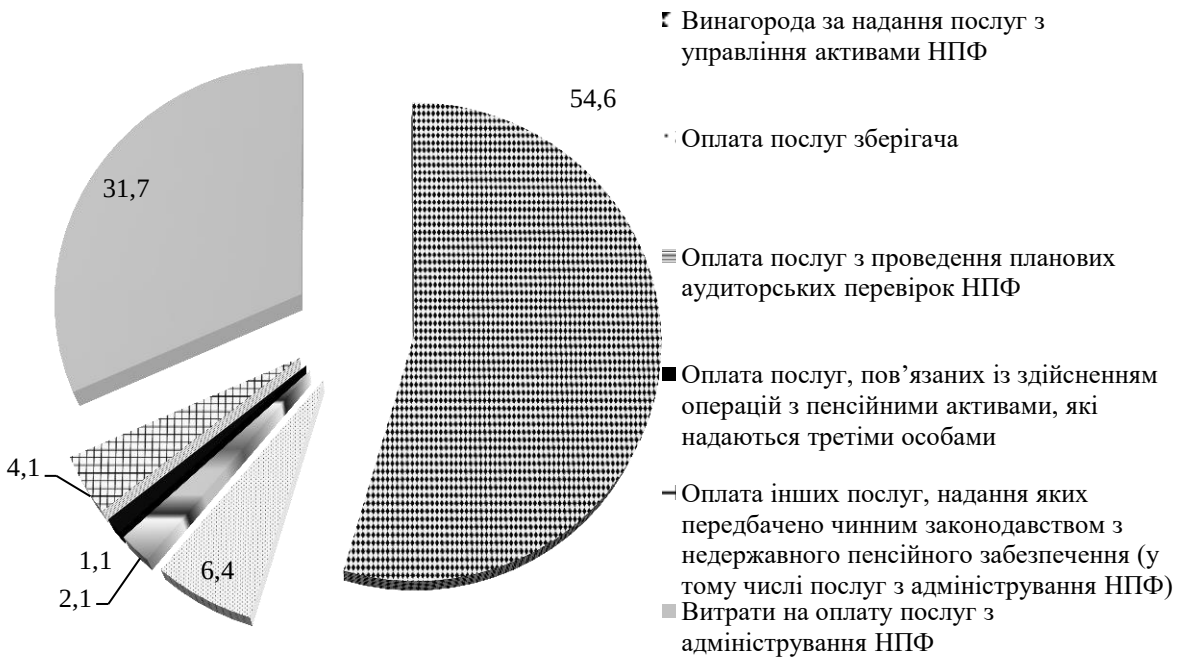

Рис. 2.8. Структура витрат, що відшкодовуються, за рахунок пенсійних активів за 2022 р., %.

Джерело: складено автором на основі [26; 27]

Середньозважений показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів – 15,1 % (за розрахунковий період, який становить 12 місяців до останньої звітної дати).

2.3. Стан та тенденції інвестиційної діяльності недержавного пенсійного фонду «ВСІ»

Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів опублікувала список 10 найбільш прибуткових недержавних пенсійних фондів за підсумками 2022 року (табл. 2.7).

Інформація табл. 2.7. свідчить, що перші місця в списку зайняли відкритий недержавний пенсійний фонд ВСІ (13% річних), ОТП Пенсія (12,6% річних), НПФ Україна (12,3% річних), НПФ ПриватФонд (11,9% річних).

Таблиця 2.7

Топ-10 найбільш дохідних НПФ станом на 31.12.2022р.

№	НПФ	Зміна ЧВ ОПА, %	Місце по активах
1	ВСІ	13,04	6
2	ОТП Пенсія	12,65	1
3	Україна	12,31	7
4	ПриватФонд	11,09	2
5	Династія	9,82	5
6	Фармацевтичний	9,09	4
7	Емерит-Україна	9,02	3
8	Золота осінь	8,32	9
9	Соціальний стандарт	7, 80	8
10	Український пенсійний фонд	3, 78	10

Джерело: складено автором на основі [29]

Вийти у прибуток у 2022 році фонди змогли за рахунок інвестування активів переважно в нерухомість, єврооблігації, банківські метали, валютні депозити і доларові ОВДП.

Для дослідження мною обрано НПФ «ВСІ», так як він займає перше місце в ТОП-10 найбільш дохідних НПФ в Україні.

Непідприємницьке товариство «Відкритий недержавний пенсійний фонд «ВСІ» (скорочена назва НПФ «ВСІ») зареєстровано 27 липня 2004 року (Додаток Б). Свідоцтво про реєстрацію фінансової установи: серія ПФ № 15. Рішення про видачу свідоцтва: № 2691 від 29 жовтня 2004 року (Додаток В).

Юридична адреса фонду: 01030, м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 23

Код ЄДРПОУ: 33105725

Банківські реквізити: IBAN/номер рахунку UA423004650000000026504301913 в АТ «Ощадбанк»

Голова Ради Фонду - Мироненко Олексій Борисович

Для забезпечення якості роботи НПФ «ВСІ» залучив для обслуговування професійні компанії з адміністрування та управління пенсійними активами, які спеціалізуються на виключному виді діяльності [25].

Фінансові установи, що обслуговують НПФ «ВСІ»:

Адміністратор фонду - Товариство з обмеженою відповідальністю «Всеукраїнський адміністратор пенсійних фондів», професійний адміністратор

з виключним видом діяльності - адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Компанія з управління активами - Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами « ВСЕСВІТ», професійна КУА, що має ліцензію на управління активами недержавних пенсійних фондів та активами інститутів спільного інвестування.

Стратегія КУА «ВСЕСВІТ» при управлінні активами пенсійних фондів полягає в дотриманні принципів консервативних інвестицій, головним з яких є диверсифікація.

Банк-зберігач - Акціонерне товариство «Ощадбанк» [25].

Основні відомості про НПФ «ВСІ» наведено в Додатку Г.

Організаційна структура НПФ «ВСІ» наведена на рис. 2.9.

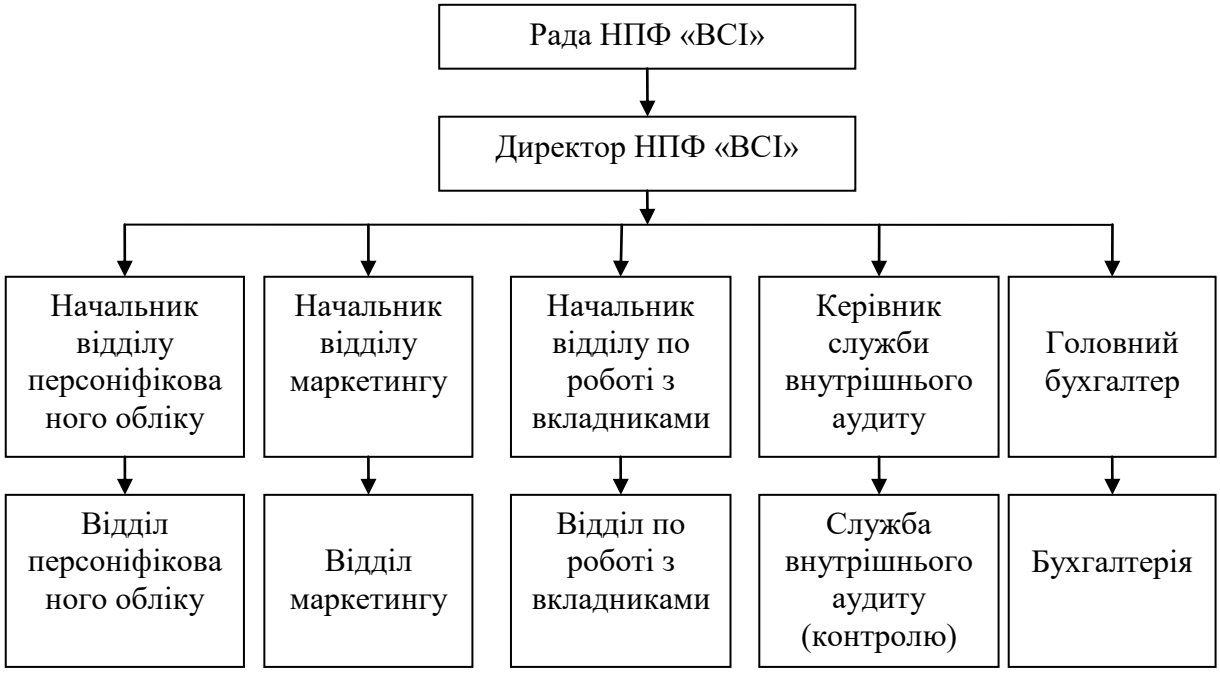

Рис. 2.9. Організаційна структура НПФ «ВСІ»

Джерело: складено автором на основі [25]

Вкладниками фонду виступають промислові підприємства, професійні об'єднання (профспілки) і фізичні особи.

Головні пріоритети діяльності НПФ « ВСІ» :

1. Забезпечення надійного довготривалого збереження пенсійних накопичень .

2 . Підтримка оптимального співвідношення між зобов'язаннями фонду і ліквідністю активів.

3 . Забезпечення мінімальної прибутковості інвестиційного портфелю на рівні 3-4 % вище реального рівня інфляції.

4 . Розвиток інвестиційної стратегії фонду з максимально можливим відображенням інтересів вкладників фонду.

5 . Безумовне гарантування прав і законних інтересів учасників фонду з моменту укладення пенсійного контракту [31].

НПФ «ВСІ» протягом усіх років роботи знаходиться в числі лідерів серед недержавних пенсійних фондів за обсягом активів, а так само за показником чистої вартості одиниці пенсійних активів, тобто за рівнем прибутковості.

Структура портфеля з широкою диверсифікацією забезпечує збереження накопичень учасників фонду в період нестабільності [31].

Основні показники інвестиційної діяльності НПФ «ВСІ» наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Основні показників інвестиційної діяльності НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Приріст, % 2022/ 2018
Сума інвестиційного доходу, тис. грн.	3538	3293	2725	2823	2487	-29,7
Прибуток від інвестування активів недержавного пенсійного фонду, тис. грн.	-552	124	-470	-599	-384	- 30,4
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, тис. грн.	4090	3169	3195	3422	2871	-29,8

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

З табл. 2.8, видно, що основні показники інвестиційної діяльності НПФ «ВСІ» погіршуються. Так, у 2022 р. порівняно з 2018 р. сума інвестиційного

доходу зменшилась на1051 тис. грн., або 29,7%, а порівняно з 2021 р. на 336 тис. грн., або 11,9%. Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів в 2022 р. порівняно з 2018 р. також зменшилась на1219 тис. грн., або 29,8%,а порівняно з 2021 р. на 16,1%. Як наслідок збиток від інвестування активів НПФ «ВСІ» зменшився в 2022 р. порівняно з 2018 р. на 168 тис. грн., або 30,4% а у порівнянні з попереднім роком на 215 тис. грн., або 35,9%.

Динаміка інвестиційного портфеля НПФ «ВСІ» наведена в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка інвестиційного портфеля НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр., тис. грн.

Об'єкт інвестування пенсійних активів	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Приріст 2022/2018, %
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	17357	21871	21736	5812	7945	-54,2
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	32343	26876	37598	33804	23933	-26,0
Облігації підприємств,емітентами яких є резиденти України	496	492	490	792	278	-44,0
Облігації місцевих позик	-	-	-	744	-	-
Акції українських емітентів	230	208	252	1217	655	184,8
Цінні папери іноземних емітентів	2449	1962	2066	12607	12233	399,5
Об'єкти нерухомості	6599	9201	9201	9201	9201	39,4
Банківські метали	1452	2744	7534	7741	10414	617,2
Дебіторська заборгованість	5882	1728	218	211	383	- 93,5
Загальна сума інвестицій фонду	66808	65082	79095	72129	65045	-2,6

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

З проведених розрахунків можна зробити висновок, що загальна сума інвестиційного фонду в 2022 році порівняно з 2018 роком зменшилась на 1763 тис. грн., або 2,6%. Зменшення інвестиційного фонду в 2022 році відбулося за рахунок зменшення грошових коштів на депозитах на 54,2%, інвестування в цінні папери, дохід за якими гарантовано КМУ на 26%, дебіторської заборгованості на 93,5% та в облігації підприємств, емітентами яких є громадяни України – на 44%. Натомість відбулося зростання інвестицій в акції

українських емітентів у 1,8 раз, цінні папери іноземних емітентів в 4 рази та в банківські метали в 6,4 рази

Структуру інвестиційного портфеля НПВ «ВСІ» наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Структура інвестиційного портфеля НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр., %

Об'єкт інвестування пенсійних активів	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення 2022/2018, %
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	26,0	33,6	27,5	8,1	12, 2	-13,8
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	48,4	41,3	47,5	46,9	36, 9	-11,5
Облігації підприємств,емітентами яких є резиденти України	0,7	0,8	0,6	1,1	0,4	-0, 3
Облігації місцевих позик	-	-	-	1,0	-	-
Акції українських емітентів	0,3	0,3	0, 3	1,7	1,0	0,7
Цінні папери іноземних емітентів	3,7	3, 0	2,6	17,5	18,8	15,1
Об'єкти нерухомості	9,9	14, 1	11,6	12,7	14,1	4,2
Банківські метали	2,2	4, 2	9,6	10,7	16,0	13,8
Дебіторська заборгованість:	8,8	2, 7	0,3	0,3	0,6	- 8,2
Загальна сума інвестицій фонду	100	100	100	100	100	-

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

За аналізований період основним напрямом інвестування пенсійних активів є державні цінні папери, але їх питома вага в структурі інвестиційного фонду зменшилась з 48,4% в 2018 році до 36,9% в 2022 році. Також, за аналізований період відбулося зменшення питомої ваги інвестування в грошові кошти на депозитах на 13,8 в.п., облігації українських емітентів на 0,3 в.п. та дебіторської заборгованості на 8,2 в.п. Натомість відбулося зростання питомої ваги інвестування в акції на 0,7 в.п.,цінні папери іноземних емітентів на 15,1 в.п., об'єкти нерухомості на 4,2 в.п. та банківські метали на 13,8 в.п.

Структура інвестованих пенсійних активів у 2022 р. наведено на рис. 2.10.

Інформація рис. 2.10 ще раз підтверджує висновок, що найбільшу питому вагу в структурі інвестованих пенсійних активів НПФ «ВСІ» у 2022 році займають інвестиції в цінні папери, дохід за якими гарантовано КМУ (36,9%). Також значну питому вагу займають інвестиції в цінні папери іноземних

емітентів (18,8%), об’єкти нерухомості (14,1%), банківські метали (16%) та в банківські депозити 12,2%.

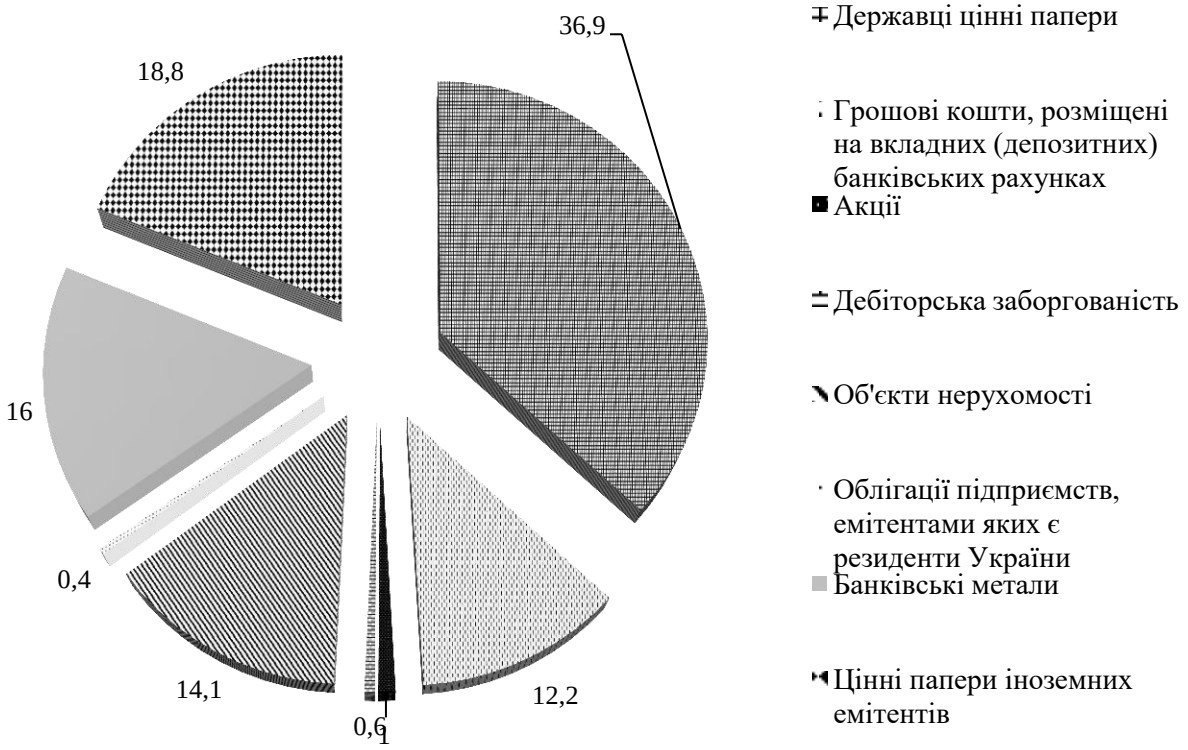

Рис. 2.10. Структура інвестованих пенсійних активів НПФ «ВСІ» у 2022 р., %.

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Динаміку витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів НПФ «ВСІ» наведено в табл. 2.11, а їх структуру в табл. 2.12.

Таблиця 2.11

Динаміка витрат, що відшкодовуються, за рахунок пенсійних активів НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр.., тис. грн.

Витрати	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Приріст 2022/2018, %
1	2	3	4	5	6	7
Винагорода за надання послуг з адміністрування пенсійного фонду	1402	1425	2099	2294	1959	39,7
Винагорода за надання послуг з управління активами пенсійного фонду	2219	1414	777	765	653	- 70,5
Оплата послуг зберігача	171	172	181	192	164	-4,1

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4	5	6	7
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок	26	40	34	54	47	193,8
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з активами, які надаються третіми особами	41	37	50	63	3	-92,7
Оплата інших послуг, надання яких передбачено чинним законодавством з недержавного пенсійного забезпечення	231	81	54	53	45	-80,5
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів	4090	3169	3195	3422	2871	-29,8

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Інформація табл. 2.11 свідчить, що за період 2018-2022 років витрати, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів зменшились на 29,8%. Зменшення витрат відбулося за рахунок зменшення винагороди за надання послуг з управління активами пенсійного фонду на 70,5%, оплати послуг зберігача на 4,1%, оплати послуг третіх осіб на 92,7% та інших послуг на 80,5%. Натомість у 2022 році порівняно з 2018 роком відбулося зростання винагороди за надання послуг з адміністрування пенсійного фонду на 39,7% та оплати послуг аудиторських перевірок в 1,9 рази.

Таблиця 2.12

Структура витрат, що відшкодовуються, за рахунок пенсійних активів НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр.., %.

Витрати	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Приріст 2022/2018, %
1	2	3	4	5	6	7
Винагорода за надання послуг з адміністрування пенсійного фонду	34,3	45,0	65,7	67,0	68,2	98, 9
Винагорода за надання послуг з управління активами пенсійного фонду	54,3	44,6	24,2	22,5	22,8	-58, 0
Оплата послуг зберігача	4,2	5, 4	5,7	5,6	5,7	35,7
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок	0,6	1,3	1, 1	11,6	1,6	166,7

Продовження табл. 2.12

1	2	3	4	5	6	7
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з активами, які надаються третіми особами	1,0	1,2	1, 6	1,8	0,1	-90,0
Оплата інших послуг, надання яких передбачено чинним законодавством з недержавного пенсійного забезпечення	5,6	2,5	1,7	1,5	1, 6	-71,4
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів	100	100	100	100	100	-

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Розрахунки табл. 2.12 свідчать, що в структурі витрат в 2022 році порівняно з 2018 роком відбулося зростання питомої ваги витрат на винагороду за надання послуг з адміністрування пенсійного фонду на 98,9%, оплати послуг зберігача на 35,7%, оплати послуг аудиторських перевірок на 166,7%. При цьому зменшилась питома вага витрат на винагороду за надання послуг з управління активами пенсійного фонду на 58%, оплату послуг третіх осіб на 90% та інших послуг на 71,4%. В 2022 році порівняно з 2021 роком відбулося зростання питомої ваги витрат на винагороду за надання послуг з адміністрування пенсійного фонду на 1,8%, витрат на винагороду за надання послуг з управління активами пенсійного фонду на 1,3%, оплати послуг зберігача на 1,8% та інших послуг на 6,6%. При цьому зменшилась питома вага оплати послуг аудиторських перевірок на 86,2% та оплати послуг третіх осіб на 94,4%. Структура витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів за 2022 р. наведена на рис. 2.11.

Інформація рис. 2.11 свідчить, що основна частина витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, в 2022 р. припадає на оплату послуг з адміністрування пенсійного фонду – 68,2% від загальної суми витрат. Витрати на: управління активами становили 22,8%; на оплату послуг зберігача – 5,7%; пов'язаних із 0,1%; з проведення планових аудиторських перевірок НПФ – 1,6% та інших послуг – 1,6% від загальної суми витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів.

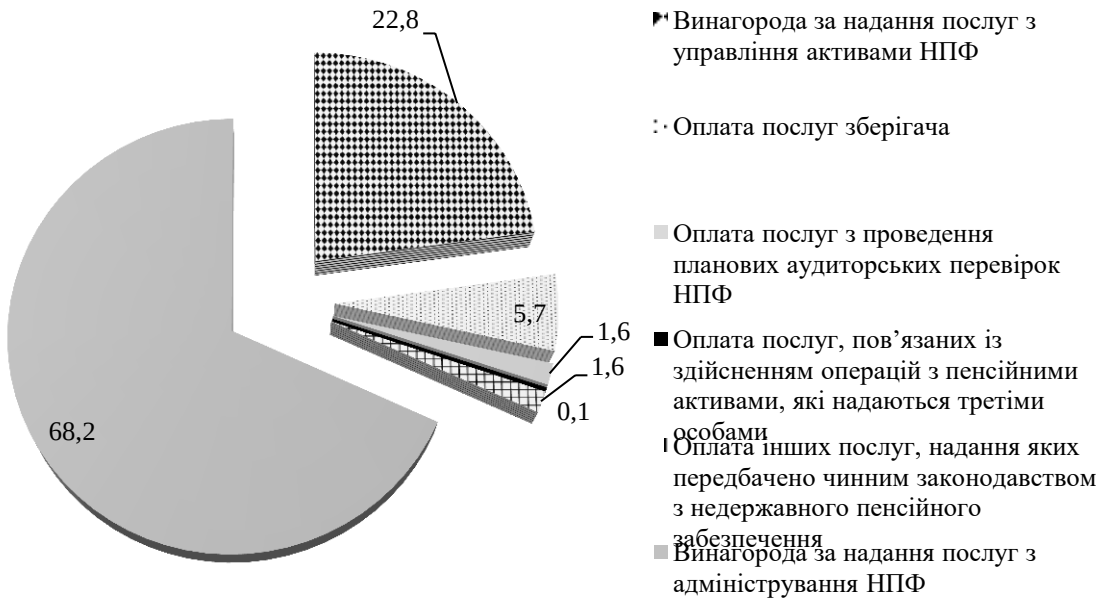

Рис. 2.11. Структура витрат, що відшкодовуються, за рахунок пенсійних активів НПФ «ВСІ» за 2022 р., %.

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Пенсійні активи НПФ «ВСІ», сформовані виключно внаслідок пов'язаної з провадженням ним діяльності з недержавного пенсійного забезпечення. Динаміку чистої вартості активів фонду наведено на рис. 2.12.

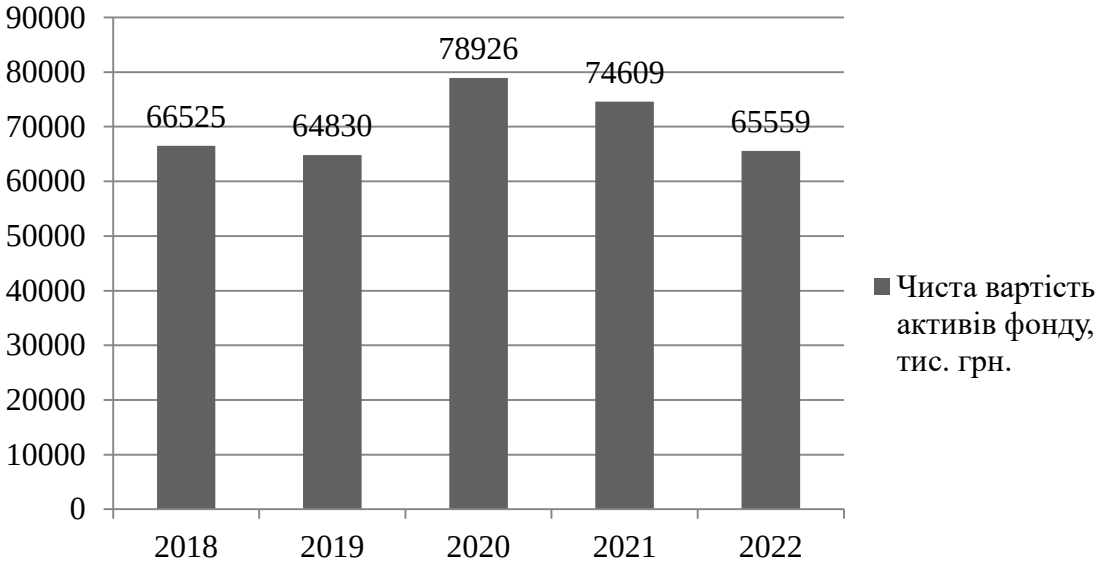

Рис. 2.12. Динаміка чистих активів НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр., тис. грн.

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Інформація рис. 2.12 свідчить, що в 2022 році порівняно з 2018 роком чисті активи фонду зменшились на 966 тис. грн., або 1,4%.

Пенсійні активи, що накопичуються у НПФ «ВСІ», використовуються для цілей його інвестиційної діяльності, виконання зобов'язань перед його учасниками та оплати витрат, пов'язаних зі здійсненням недержавного пенсійного забезпечення з урахуванням обмежень, встановлених законодавством. Кількість одиниць пенсійних активів наведена на рис. 2.13.

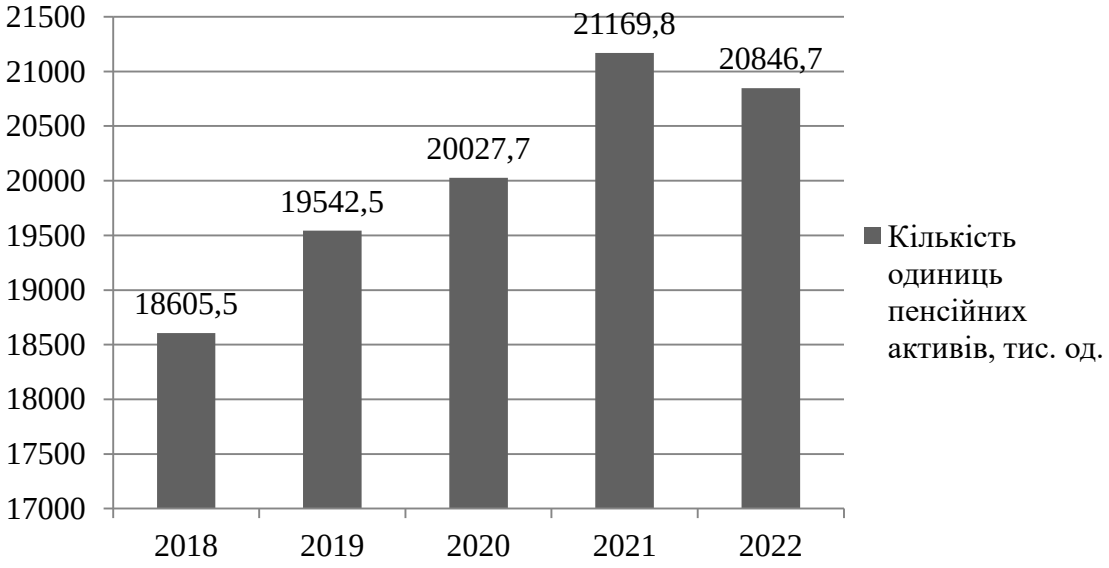

Рис. 2.13. Динаміка кількості одиниць пенсійних активів НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр., тис. од.

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

З рис. 2.13 можна зробити висновок, що кількість одиниць пенсійних активів НПФ «ВСІ» зростає з кожним роком до 2021 р., а у 2022 р. зменшилась. Так, в 2022 році порівняно з 2018 роком кількість активів зросла на 2241,2 тис. од., або 12%, а у порівняно з 2021 роком зменшилась на 323,1 тис. од., або 1,5%.

Показником, що також характеризує інвестиційну діяльність фонду є чиста вартість одиниці пенсійних активів (рис. 2.14).

Інформація рис. 2.14 свідчить про зменшення чистої вартості одиниці пенсійних активів фонду в 2022 році порівняно з 2018 роком на 0,43 грн., або 12%. Такі зміни відбулися за рахунок випереджаючого зростання кількості

одиниць пенсійних активів (12%) над зростанням вартості чистих активів (1,4%).

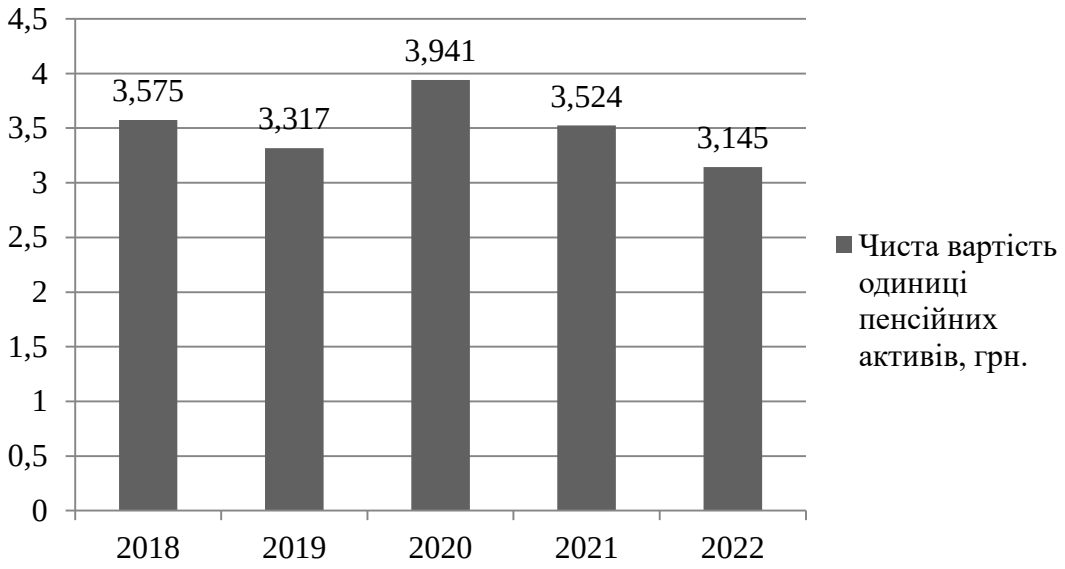

Рис. 2.14. Динаміка чистої вартості одиниці пенсійних активів НПФ «ВСІ» за 2018-2022 рр., грн.

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Дохідність НПФ «ВСІ» характеризується показником зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів, динаміку якого наведено на рис. 2.15.

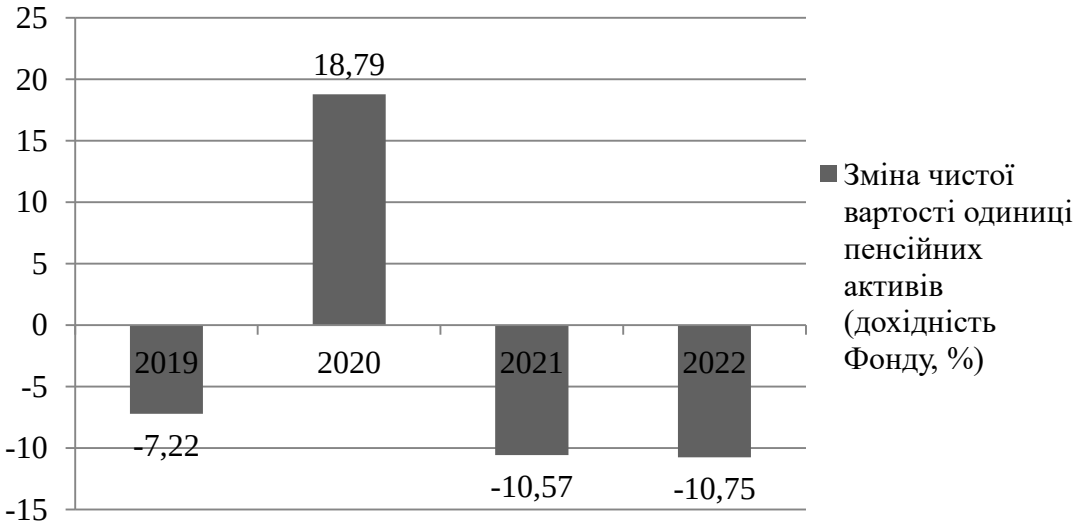

Рис. 2.15. Динаміка зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів (дохідність фонду) НПФ «ВСІ» за 2019-2022 рр., %.

Джерело: складено та розраховано автором за даними НПФ «ВСІ» [25]

Інформація рис. 2.15 свідчить про негативну динаміку дохідності фонду. Так в 2022 році порівняно з 2019 роком збитковість фонду зросла з 7,22% до 10,75%, тобто на 48,9%.

Детальна структура інвестиційного портфелю НПФ «ВСІ» наведена в додатку И.

Інвестиційна діяльність з активами НПФ «ВСІ» здійснюється відповідно до його Інвестиційної декларації та вимог Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Інвестиційна декларація є документом, який визначає інвестиційну політику НПФ «ВСІ». Інвестиційна декларація НПФ «ВСІ» затверджена Радою Фонду 27.08.2012 року (протокол № 40) та містить загальні обмеження для забезпечення збереження та примноження пенсійних активів учасників НПФ «ВСІ». Рада Фонду регулярно переглядає інвестиційну діяльність НПФ «ВСІ» та інвестиційну декларацію. Зміни та доповнення до інвестиційної декларації розробляються та затверджуються Радою Фонду [25].

Підсумовуючи можна зазначити, що метою інвестування пенсійних активів НПФ «ВСІ» є, насамперед, збереження пенсійних заощаджень громадян. Стратегія інвестування НПФ «ВСІ» є більш консервативною, ніж у інших фінансових установ. Тому, вже досить тривалий період, основними напрямами інвестування НПФ «ВСІ» залишаються державні цінні папери та грошові кошти, розміщені на депозитах. Хоча в 2022 році питома вага грошових коштів на депозитах зменшилась, але це в першу чергу пов’язано з ситуацією викликаною воєнними діями росії проти нашої держави.

Отже, система недержавного пенсійного забезпечення створює можливості для збереження та примноження коштів вкладників НПФ «ВСІ» для забезпечення отримання доходу після настання пенсійного віку. Головною перевагою НПФ «ВСІ» є можливість не лише акумулювання грошей на потреби пенсійного забезпечення. НПФ «ВСІ» виступає у ролі інституційного інвестора, який інвестує кошти в економіку країни.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ

3.1. Перспективи функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні

Розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні помітно відстає від інших сегментів фінансових ринків. Додаткове пенсійне забезпечення досі не зайняло вагомого місця в пенсійній системі країни, а масштаби приватних пенсійних накопичень в економіці країни залишаються більш, ніж незначними. У зв'язку з цим, активізація розвитку НПФ в Україні сьогодні є об'єктивною необхідністю, тому з боку держави необхідно вжити відповідних заходів для стимулювання розвитку ринку добровільного пенсійного забезпечення в країні (рис. 3. 1). Розглянемо такі заходи більш докладно [44, с. 11].

Диференціація пенсійних продуктів НПФ. Для активізації розвитку НПФ важливо пропонувати гнучкі умови пенсійних програм, внесення пенсійних внесків, розірвання пенсійних договорів, щоб зробити пенсійні продукти більш привабливими для громадян. Наприклад, пенсійні накопичення у вітчизняних НПФ можна формувати лише в національній валюті. Такі законодавчі обмеження встановлені для того, щоб запобігти виникненню валютного ризику, коли активи та зобов’язання фондів можуть стати незбалансованими внаслідок коливання валютних курсів. Проте, на нашу думку, мультивалютні пенсійні продукти, що дозволяють клієнтам одночасно зберігати пенсійні накопичення в різних валютах, повинні бути варіантом вибору учасників НПФ, адже є досить затребуваним у населення. До того ж, для управління валютним ризиком НПФ компанії з управління активами можуть застосовуватися

спеціальні методи ризик-менеджменту, зокрема метчінг, хеджування, лімітування, резервування, тощо [46, с. 67].

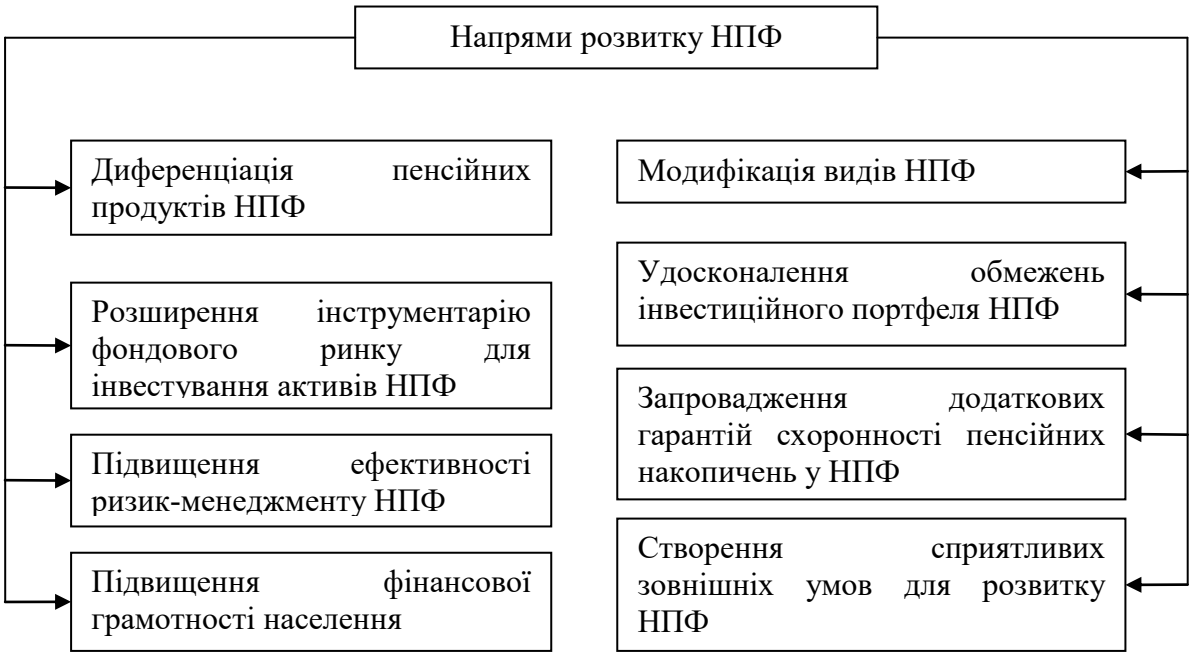

Рис. 3.1. Напрями розвитку НПФ у пенсійній системі України

Джерело: складено автором

Ще одним варіантом пенсійного продукту, не передбаченим законодавством в Україні, є пенсії « до запитання», що дозволяють учаснику НПФ розміщувати пенсійні кошти на індивідуального пенсійних рахунках і отримати свої пенсійні накопичення при нагальній необхідності. З одного боку, метою законодавчого обмеження переліку випадків для негайного отримання пенсійних накопичень є захист інтересів вкладника НПФ, який може розтратити свої заощадження до настання пенсії. Проте ми не погоджуємося з такою точкою зору, адже кожна людина повинна мати право розпоряджатися власними заощадженнями на власний розсуд. Реалізувати таке право людині особливо важливо в умовах нестабільної фінансово- економічної та політичної ситуації в країні. Отже, такий пенсійний продукт повинен зайняти своє місце у лінійці пенсійних продуктів вітчизняних НПФ [59, с. 183].

Для подальшого розвитку НПФ у пенсійній системі України важливо активізувати діяльність корпоративних та професійних пенсійних фондів. Для

цього пропонуємо внести доповнення до Кодексу Законів про працю України щодо корпоративного пенсійного забезпечення через галузеві (міжгалузеві) угоди між представниками роботодавців і працівників в частині встановлення пенсійних гарантій і компенсацій працівникам. Так, було б доречним внести доповнення в розділ III «Трудовий договір», відповідно до яких роботодавцям ставилося в обов'язок розробляти і реалізовувати на кожному підприємстві корпоративні пенсійні програми [16, с. 180].

Слід також законодавчо передбачити включення всіх громадян працездатного віку до корпоративних НПФ в автоматичному порядку, при цьому передбачити виключення громадян з фондів шляхом подання відповідної заяви на вихід з НПФ.

Вважаємо, що неправильно вимагати від роботодавців, щоб при сплати ними пенсійних внесків до корпоративного НПФ працівники відразу отримували права на ці кошти, а роботодавці відразу втрачали право ними розпоряджатися: такий підхід суттєво дестимулює роботодавців до фінансування додаткових пенсій. Тому пропонуємо внести умову до Кодексів Законів про працю України, згідно з якою працівник може перевести належні йому пенсійні активи з одного НПФ в інший після досягнення певного стажу роботи на підприємстві, наприклад – 3-х років [59, с. 182].

Модифікація видів НПФ. Діяльність різноманітних видів НПФ робить ринок недержавного пенсійного забезпечення більш сегментованим та різноманітним. З нашої точки зору, в Україні не реалізується потенціал розвитку такого різновиду НПФ, як територіальні фонди. Такі фонди створюються за підтримки місцевих органів влади, працюють з фізичними особами, що проживають на певній території, а також з підприємствами та організаціями в межах певного регіону. Цей вид НПФ за своєю суттю відноситься до відкритих пенсійних фондів, але при цьому коло учасників НПФ обмежено рамками певної території [52, с. 194].

На нашу думку, створення територіальних НПФ буде сприяти вирішенню проблеми залучення позабюджетних коштів до розвитку регіонів.

Для цього пропонуємо у кожній області створити Центри стратегічного розвитку регіонів, які будуть координувати діяльність спеціалізованих регіональних інститутів розвитку – фінансових і нефінансових організацій, діяльність яких спрямована на акумулювання та перерозподіл фінансових, трудових, інтелектуальних та інших ресурсів з метою модернізації економіки регіону, активізації інноваційної діяльності, стимулювання розвитку регіональної інфраструктури з використанням механізмів державно-приватного партнерства для вирішення нагальних соціально-економічних проблем. До нефінансових інститутів розвитку відносяться: технопарки, бізнес-інкубатори, центри трансферту технологій, асоціації підприємців, науково-дослідні інститути, бізнес-школи, вищі навчальні заклади, консалтингові агентства, тощо. Тоді як фінансові інститути розвитку включають: корпорації регіонального розвитку, інвестиційні банки, венчурні фонди та, на наше глибоке переконання, – територіальні НПФ [60, с. 213].

Територіальні НПФ можуть виступати каталізаторами інвестицій в пріоритетні галузі економіки, у формування регіональної інфраструктури, яка підрозділяється на економічну (транспорт, паливно- енергетичного комплексу, житлово-комунального господарства, зв'язку) та соціальну (комунальної нерухомості, соціальне житло).

Активи територіальних НПФ, розміщені в інфраструктуру, можуть бути представлені у формі участі в інфраструктурних проектах і фондах, вкладення в акції та облігації інфраструктурних компаній.

Інвестиції в інфраструктурні облігації привабливі для територіальних НПФ заздалегідь певною нормою прибутковості, отриманням стабільного грошового доходу, можливістю урахування інфляції в процентній ставці, додатковими гарантіями і відсутністю конкуренції в інфраструктурні проекти. Вкладення в інфраструктуру дозволяють НПФ диверсифікувати їх інвестиційні портфелі. Водночас економіка отримує довгостроковий інвестиційний ресурс.

Перспективним заходом є консолідація коштів НПФ на базі спеціально створених інвестиційних платформ для фінансування інфраструктурних

проектів. НПФ вигідно консолідуватися для спільної участі у великих інфраструктурних проектах, оскільки це дозволяє їм знизити інвестиційні ризики і тим самим підвищити ефективність інвестування. Платформа може являти собою некомерційну організацію, яка буде інвестувати в інфраструктурні проекти, які вже пройшли стадію будівництва. Іншою можливістю є створення спеціальних інвестиційних майданчиків, які регулюють потреби в інвестиціях і розробляють плани з розвитку інфраструктури [9, с. 31].

Доцільним вважаємо участь НПФ у фінансуванні високотехнологічних проектів. Це створить нову сферу для вкладення пенсійних коштів, збільшить кількість емітентів цінних паперів, доступних для інвестування пенсійних накопичень, забезпечить можливість диверсифікації портфеля НПФ, а також дозволить розвиватися новим компаніям. Проте для реалізації такої пропозиції необхідно запровадити механізми оцінки ризиків таких компаній, формування рейтингів їх надійності, а також надання певних гарантій з боку державних інститутів, відповідальних за інноваційний розвиток, наприклад, гарантій ліквідності інфраструктурних цінних паперів [13, с. 730].

Розширення інструментарію для інвестування активів НПФ. Реалізація накопичувальної моделі пенсійного забезпечення передбачає наявність стабільного, дохідного та ліквідного фондового ринку. Для успішного функціонування НПФ необхідне розширення переліку ліквідних і надійних фінансових інструментів, які найбільшою мірою відповідатимуть інвестиційним потребам фондів. В якості заходів у цьому напрямку можуть бути: збільшення числа емітентів на організованому ринку, у тому числі за рахунок компаній квазі-державного сектора економіки та компаній, що реалізують проекти державно-приватного партнерства; формування довгострокової політики державних запозичень на внутрішньому ринку. Можливим вважаємо здійснення державою емісії спеціальних облігацій, що характеризуються доходністю вище прогнозованої інфляції, призначених виключно для фінансування пріоритетних проектів державно-приватного

партнерства. Необхідна активна державна підтримка і стимулювання вкладень НПФ в акції компаній, що мають стратегічне значення для національної економіки. Ці заходи позитивно вплинуть на активізацію фондового ринку [19].

Удосконалення обмежень інвестиційного портфеля НПФ. Чинне законодавство обмежує перелік інвестиційних інструментів, в які можуть бути вкладені пенсійні накопичення, вузьким переліком інструментів фінансового ринку. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне проведення лібералізації існуючих обмежень інвестування пенсійних накопичень шляхом розширення зарубіжного інвестування (в облігації іноземних держав і комерційних організацій, акції іноземних акціонерних товариств і депозитарні розписки на них, акції інвестиційних фондів); вкладень в паї інвестиційних фондів, включаючи фонди прямих інвестицій та венчурні; інвестицій в розрахункові товарні ф'ючерси, включаючи золото. Також не варто недооцінювати можливість здійснення альтернативних інвестицій НПФ у сировинні товари, витвори мистецтва, тощо [46, с. 69].

Інвестиційний портфель НПФ повинен бути змінений у бік більшої гнучкості та диференціації портфелів. НПФ слід було б знизити частку консервативних активів (депозитів і облігацій) та збільшити частку потенційно більш прибуткових активів (акцій, деривативів, у тому числі іноземних емітентів), що дозволить у майбутньому залучати нові активи та підвищувати ефективність інвестиційної діяльності [2, с. 11].

У середньостроковій перспективі питання регулятивних обмежень інвестування НПФ пенсійних коштів повинні вирішуватися у напрямі переходу до стандарту «належної обережності» та/або «розумної обачності», направленого на забезпечення того, щоб сторони, відповідальні за управління активами НПФ, виконували свою роботу професійно та виключно в інтересах учасників фонду [20, с. 530].

Підвищення ефективності ризик-менеджменту НПФ. Зважаючи на те, що НПФ наражаються на різноманітні ризики в своїй діяльності, такі як

некомпетентність або шахрайство компаній з управління активами фондів та банків-зберігачів, ринкові коливання вартості пенсійних накопичень, розміщених на фондових ринках, важливим є вдосконалення системи управління ризиками в НПФ. Вважаємо обов'язковим впровадження стрес-тестування в практику діяльності вітчизняних НПФ, що має сприяти підвищенню ефективності оцінки і управління ризиками при інвестуванні пенсійних накопичень в фінансові активи. При інвестуванні в фінансові інструменти з підвищеним ризиком і прибутковістю і, відповідно, з низьким кредитним рейтингом вважаємо за доцільне формування спеціальних резервів, спрямованих на покриття можливих збитків у разі реалізації інвестиційних ризиків. Іншими заходами, що підвищать фінансову надійність НПФ, може стати обговорення додаткових вимог до якості пенсійних активів і законодавче встановлення інвестиційних обмежень для НПФ різних видів (консервативних, помірних, ризикованих) [8, с. 19].

У зв'язку з тим, що компанії з управління НПФ у переважній більшості не здатні забезпечувати доходність НПФ, яка компенсувала б інфляцію, то для підвищення ефективності інвестування пенсійних накопичень необхідно прийняти галузеві стандарти розробки і реалізації такими компаніями інвестиційних стратегій, які передбачають створення диверсифікованих портфелів пенсійних активів. Необхідним є також прийняття стандарту розкриття інформації, інформування вкладників та учасників пенсійних фондів про фактичні показники діяльності, поточні результати та інвестиційну політику фондів [18, с. 271].

Запровадження додаткових гарантій збереження вартості пенсійних накопичень у НПФ. Виконання НПФ зобов'язань щодо формування та виплати учасникам фондів пенсій вимагає побудови адекватної системи гарантування зберігання пенсійних накопичень і виплати пенсій. Зокрема, це може бути створення гарантійного фонду, призначеного для захисту пенсійних накопичень за аналогією з гарантуванням вкладів фізичних осіб у банківських установах. НПФ – учасники системи накопичувального пенсійного

забезпечення – повинні щорічно відраховувати певну частку від вартості чистих активів до фонду гарантування пенсійних накопичень. Ставка відрахувань, на наше переконання, винна залежати від прийнятих ризиків: чим нижче якість портфеля пенсійних активів, тим вищою винна бути ставка, та навпаки [60, с. 344].

Підвищення фінансової грамотності населення. Вважаємо фінансову грамотність населення значущим чинником розвитку фінансових інститутів у цілому, та НПФ зокрема. У пенсійній сфері, у силу її специфіки, значну роль відіграють суб'єктивні, психологічні чинники, у тому числі відчуття довіри населення до приватних фінансових інститутів. Крім того, на фінансову поведінку населення впливають різні чинники, як об'єктивні (стан фінансових інститутів, рівень інфляції, процентні ставки і т.д.), так і суб'єктивні (очікування населення щодо розвитку економіки країни, рівень довіри до банківських інститутів, тенденція до накопичення грошових доходів та ін.). При низькому рівні фінансової грамотності населення більшість населення пов'язує свої надії на гідне пенсійне забезпечення виключно з державною пенсійною системою. У таких умовах послуги НПФ не будуть користуватися попитом, оскільки громадяни не бачитимуть вигоди від участі у фондах та не довірятимуть ним [21, с. 18].

Дійсно, професійна діяльність НПФ незрозуміла широким верствам населення. Також роботодавці не цілком розуміють вигоду, яку можна отримати від участі в корпоративних НПФ. У зв’язку з викладеним, важливо формувати позитивний імідж НПФ в суспільстві. Необхідне широке інформування потенційних вкладників про діяльність НПФ та про послуги, що надаються фондами. Необізнаність населення можна частково подолати за допомогою запровадження різноманітних освітніх програм у телекомунікаційному просторі. Необхідно забезпечити консалтинговий та інформаційно-аналітичний супровід, проводити широку рекламну компанію для інформування громадян про діяльність НПФ, спектрі їх послуг та перспективи розвитку [11, с. 104].

Створення сприятливих зовнішніх умов для розвитку НПФ. Запорукою довгострокової стійкості пенсійної системи є економіка, що динамічно розвивається, висока зайнятість, гідна оплата праці, ефективна демографічна політика. Фінансова поведінка населення виступає одним з індикаторів соціального добробуту та економічного благополуччя домогосподарств, тому для розвитку накопичувальної компоненти необхідне зростання загального добробуту в суспільстві. Адже рівень доходів населення є важливим фактором, оскільки при низьких зарплатах люди віддають перевагу поточному споживанню та не схильні до заощадження коштів. Крім того, державі необхідно забезпечити податково-бюджетну та політичну стабільність пенсійної системи [16, с. 184].

Крім вищезазначеного, ключовим фактором розвитку добровільного пенсійного страхування є створення дієвої мотиваційної системи для його основних учасників.

Сьогодні розвиток НПФ відбувається в основному за рахунок корпоративного сегмента вкладників, за рахунок якого сплачено 96% пенсійних внесків. Можна припустити, що, зважаючи на фінансові можливості та песимістичні настрої серед українських громадян, така тенденція буде продовжуватися. Саме тому основна увага держави має бути спрямована на формування сприятливого середовища та створення системи пільг і стимулів для вкладників – юридичних осіб [20, с. 530].

Одним із стримуючих факторів ефективної діяльності системи НПЗ є його непопулярність серед пересічних громадян. Аналіз причин такої ситуації дозволив запропонувати такі шляхи їх вирішення, що вже апробовані зарубіжною практикою:

– для переборення необізнаності громадян з можливостями НПЗ запровадити – проведення державних програм інформування населення щодо можливостей додаткового пенсійного страхування з акцентом на його основних перевагах. Здійснювати це слід через канали телебачення, пресу,

установи ПФУ, а також приватні фінансові структури, що користуються довірою громадян;

− враховуючи низький рівень фінансової спроможності участі в НПФ, важливим є започаткування практики співфінансування пенсійних внесків роботодавцем та працівником з ініціативи останнього;

− для підвищення довіри громадян до НПФ посилити систему захисту пенсійних накопичень за рахунок надання додаткових гарантій, а також проведення роз‘яснювально- просвітницької роботи з даного питання серед населення;

− у зв‘язку з неможливістю вилучення коштів до моменту настання пенсійного віку надати право фізичним особам-вкладникам на отримання кредитів за пільговими ставками у державних банках на навчання дітей за рахунок бюджетних коштів, а також на вилучення частини коштів для оплати медичних послуг, сплати внесків для купівлі будинку (квартири) тощо [23, с. 217].

Слід погодитися також з пропозицією щодо надання учасникам НПФ права на достроковий вихід на пенсію з обов‘язкової накопичувальної та навіть солідарної пенсійної системи за умови достатності суми пенсійних накопичень. Це дозволить узгодити визначення пенсійного віку з існуванням трьох рівнів пенсійної системи.

Наразі недержавні пенсійні фонди є новими фінансовими інституціями для переважної більшості населення України. Проте фахівці прогнозують, що НПФ стануть популярними вже найближчим часом, оскільки при здійсненні НПЗ вони мають істотні переваги перед іншими фінансовими установами, які надають аналогічні послуги. Серед них можна зазначити наступні:

− розмір майбутньої пенсії дорівнює сумі внесків до НПФ та інвестиційного доходу;

− НПФ розподіляє усю суму інвестиційного доходу;

− НПФ практично не може стати банкрутом, оскільки законодавством передбачена заборона конфіскації пенсійних активів;

− для НПФ передбачено податкові пільги;

− НПФ повинні розміщувати активи у різних фінансових інструментах, завдяки чому мінімізуються ризики внаслідок розподілу коштів між великою кількістю інвестиційних інструментів;

− НПФ не вимагає значної суми для здійснення першого внеску, тобто внески можуть здійснюватися невеликими періодичними платежами та за деяких обставин допускається їх тимчасове припинення [30, с. 58].

Підводячи підсумки, зазначимо, що у роботі розвинені засади розвитку НПФ у пенсійній системі України в частині диференціації пенсійних продуктів, модифікації видів НПФ, розширення інструментарію фондового ринку для інвестування пенсійних активів, удосконалення обмежень інвестиційного портфеля НПФ, підвищення ефективності ризик-менеджменту фондів, запровадження додаткових гарантій схоронності пенсійних накопичень, підвищення фінансової грамотності населення, створення сприятливих зовнішніх умов для розвитку фондів.

Реалізація окреслених заходів щодо активізації розвитку НПФ в пенсійній системі України буде не тільки сприяти підвищенню соціального захисту зайнятого населення і поліпшення пенсійного забезпечення громадян країни в похилому віці, але також дозволить залучити в економіку країни значні кошти у вигляді довгострокових реальних і фондових інвестицій [67].

3.2. Формування та реалізація стратегії розвитку інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів в Україні

Нині проблема розвитку інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів є особливо актуальною з огляду на обмеженість інвестиційних ресурсів та інвестиційних можливостей на вітчизняному фінансовому ринку, негнучкість державного регулювання інвестиційної діяльності, на фоні посилення конкуренції між фондами. Інтенсивність змін

чинників зовнішнього середовища, що впливають на інвестиційну активність НПФ, та коливання кон'юнктури інвестиційного ринку не дають змогу ефективно управляти інвестиціями НПФ на основі лише раніше накопиченого досвіду та традиційних методів інвестиційного менеджменту. У таких умовах відсутність розробленої інвестиційної стратегії, адаптованої до можливих змін у зовнішньому інвестиційному середовищі, може призвести до того, що інвестиційні рішення будуть приводити до зниження ефективності інвестиційної діяльності в цілому. Тому ефективне функціонування фондів можна забезпечити тільки на основі науково обґрунтованого концептуального підходу до формування стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ [64, с. 724].

На наше переконання, формування стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ повинно здійснюватися у рамках загальної стратегії розвитку фонду, що реалізується в процесі стратегічного менеджменту НПФ.

На рис. 3.2 представлено сукупність компонентів стратегічного менеджменту НПФ.

Рис. 3.2. Компоненти стратегічного менеджменту НПФ

Джерело: розроблено автором для НПФ «ВСІ»

Як свідчить рис. 3.2, структуру стратегічного менеджменту НПФ формують комплексні блоки, що відображають заходи, реалізація яких буде

сприяти результативному досягненню цілей у цій сфері діяльності та загальному розвитку фондів.

НПФ як складна ймовірнісна адаптивна система перебуває у постійному взаємозв'язку з сукупністю взаємопов'язаних інститутів, взаємодіючи з ними в процесі виконання поставлених цілей [47].

З позицій стратегічного менеджменту стратегія розвитку інвестиційного потенціалу НПФ є ефективним інструментом перспективного управління інвестиційною діяльністю НПФ, підпорядкованим реалізації цілей розвитку фонду в умовах макроекономічних змін, що відбуваються, за наявної системи державного регулювання ринкових процесів та кон'юнктури інвестиційного ринку [58, с. 87].

Процес розробки та реалізації стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ є найважливішою складовою частиною стратегії розвитку фонду.

Стратегія розвитку інвестиційного потенціалу НПФ включає в себе систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності фонду, визначених загальними завданнями її розвитку та інвестиційною політикою, пріоритети інвестиційної діяльності НПФ, джерела формування інвестиційних ресурсів, послідовність етапів реалізацій довгострокових інвестиційних цілей, що забезпечують передбачений загальний розвиток фонду [53].

Стратегія розвитку інвестиційного потенціалу НПФ - це генеральний напрям (програма, план) інвестиційної діяльності фонду, дотримання якого в довгостроковій перспективі повинно призвести до досягнення інвестиційних цілей та одержання очікуваного інвестиційного ефекту [62, с. 1093].

Процес формування та реалізації стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ складається з такої послідовності етапів:

1. Формулювання місії НПФ.
2. Визначення цільових пріоритетів та завдань інвестиційної діяльності фонду.
3. Формування інвестиційної політики НПФ.

4. Діагностика внутрішнього та зовнішнього середовищ інвестиційної діяльності НПФ із виявленням інвестиційних можливостей і ризиків, оцінюванням рівня інвестиційного потенціалу та ефективності інвестиційної діяльності фонду.

5. Розробка стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ.

6. Реалізація та контроль за реалізацією стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ.

7. Коригування стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ [67].

Структурно-логічна схема формування та реалізації стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ представлена на рис. 3.3.

Розглянемо виділені етапи формування та реалізації стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ більш докладно.

Етап 1. Формулювання місії НПФ. Місія НПФ виражає призначення фонду, містить інформацію про недержавне пенсійне забезпечення як сферу діяльності НПФ, ключові цілі та принципи роботи фонду, сегменти ринку НПФ, на які зорієнтована діяльність фонду, ті аспекти діяльності НПФ, що повинні викликати довіру в його вкладників та учасників, розкриває, що НПФ збирається зробити для своїх вкладників та учасників, чим фонд цікавий для них, напрями подальшого розвитку фонду тощо [19].

Місія має декларативний характер, її функція - забезпечити гармонію внутрішнього і зовнішнього середовищ фонду, що необхідно для руху до досягнення стратегічних цілей.

Етап 2. Визначення цільових пріоритетів та завдань інвестиційної діяльності фонду. Стратегічний менеджмент НПФ передбачає постановку цілей і завдань інвестиційної діяльності фонду, спрямованих на підтримку взаємовідносин між НПФ та суб'єктами його зовнішнього середовища, відповідно до наявних інвестиційних можливостей [19].

Цілі НПФ - це бажані кінцеві результати діяльності фонду, що встановлюються для здійснення місії організації та є гнучкими до зовнішніх

змін. Встановлення цілей зводить стратегічне бачення розвитку НПФ до тих результатів, до яких треба прагнути фонду у своїй діяльності.

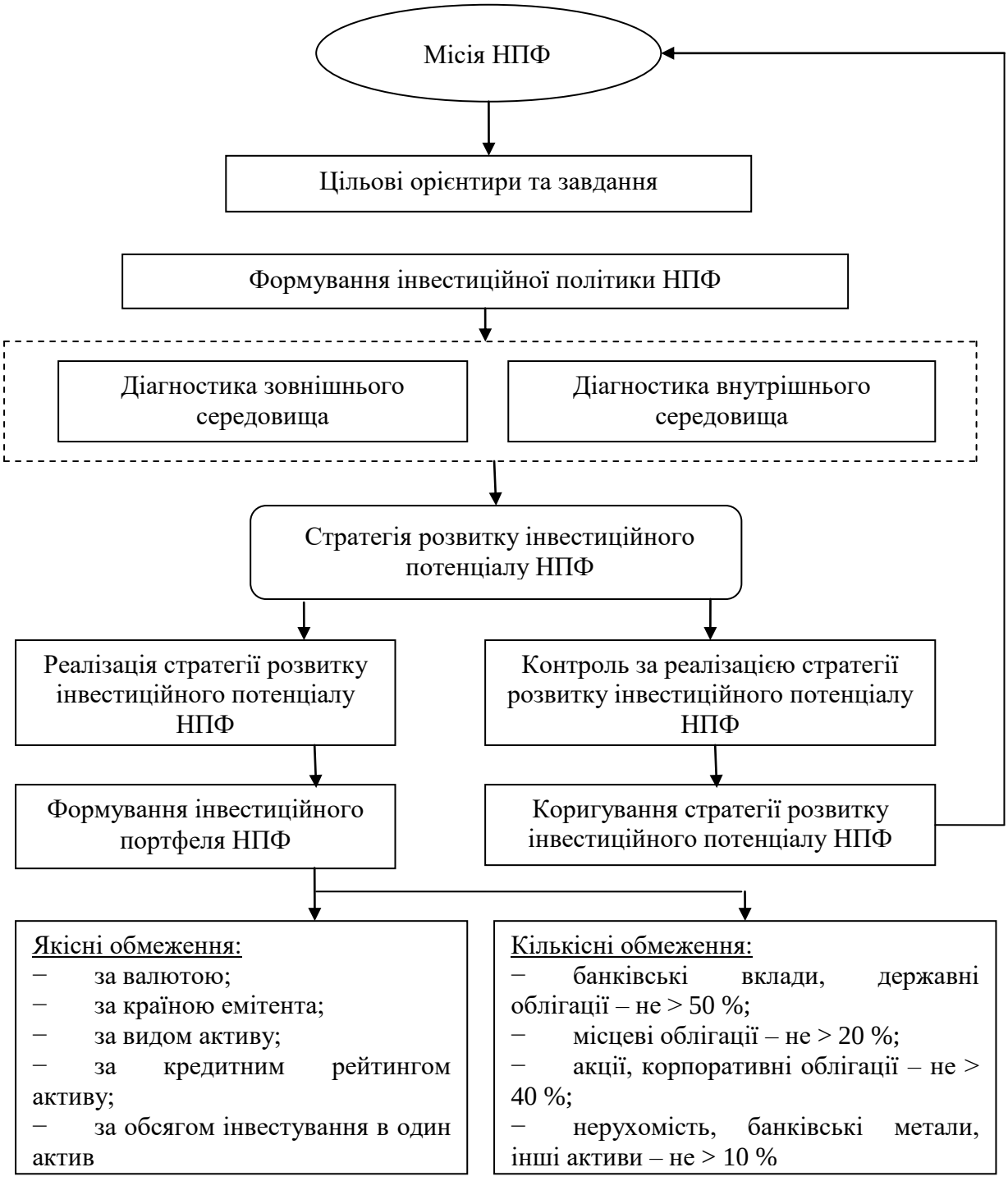

Рис. 3.3. Формування та реалізація стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ

Джерело: розроблено автором для НПФ «ВСІ»

Цілі варто розглядати як зобов'язання добитися конкретних результатів у певний час, тому цілі повинні формулюватися в кількісної формі так, щоб їх можна було вимірювати, вони повинні мати термін досягнення. Крім того, цілі повинні бути зорієнтованими на потреби вкладників та учасників НПФ [52, с. 202].

Вважаємо, що ціллю діяльності НПФ є збереження вартості пенсійних накопичень від знецінення внаслідок інфляції та їх примноження за рахунок отримання стабільного доходу при максимальній надійності вкладень. Деякі НПФ вимагають від компаній з управління активами взяття зобов'язань щодо гарантування величини приросту пенсійних накопичень на рівні темпів інфляції.

Пріоритетні завдання діяльності НПФ охоплюють:

− збільшення числа клієнтів з недержавного пенсійного забезпечення;

− підвищення якості обслуговування клієнтів, захист їх накопичень від інфляційних процесів;

− розширення присутності фонду в інших регіонах [54, с. 29].

Етап 3. Формування інвестиційної політики НПФ. Інвестиційна політика НПФ розкривається в інвестиційній декларації фонду, де зазначається: мета інвестування пенсійних активів, основні напрями інвестування пенсійних активів, обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами, вимоги до осіб, які здійснюють управління пенсійними активами, порядок розподілу активів між особами, які управляють активами, управління ризиками, пов'язаними з інвестуванням, порядок здійснення контролю за інвестуванням пенсійних активів [19].

Зауважимо, що встановлення консервативних інвестиційних обмежень істотно ускладнює завдання формування оптимального інвестиційного портфеля НПФ та ефективного управління пенсійними активами, адже кожне обмеження скорочує інвестиційний вибір керуючих активами.

Напрями інвестування, а, отже, склад та структура інвестиційного портфеля НПФ у кожній країні визначаються не тільки обмеженнями з боку

держави, але й наявністю на ринках інструментів, придатних для інвестування. Тому важливою передумовою зростання вартості пенсійних накопичень в Україні є стан і перспективи розвитку фондового та інших ринків (нерухомості, валютних, державних зобов'язань тощо), інструменти яких здатні приносити прийнятний дохід при мінімальних ризиках [9, с. 44].

Ретельний підбір компанії з управління активами з різними підходами до управління пенсійними накопиченнями, від консервативного до агресивного, з урахуванням рівня необхідних витрат і розміру винагород, сприятиме постійній оптимізації внутрішніх процесів, витрат, за умови безперервного моніторингу діяльності компанії з управління активами щодо інвестування пенсійних накопичень [51].

Етап 4. Діагностика внутрішнього та зовнішнього середовищ інвестиційної діяльності НПФ. На цьому етапі діагностується інвестиційне середовище НПФ, оцінюється рівень його інвестиційного потенціалу, також діагностиці піддається стан зовнішнього середовища, виявляються інвестиційні можливості та ризики, дається оцінка інвестиційного клімату [19].

Інвестиційне середовище НПФ охоплює в себе сформовані соціально-економічне, організаційно-правове та політичне середовища, що забезпечують або гальмують розвиток інвестиційної діяльності. Інвестиційне середовище можна поділити на зовнішнє та внутрішнє середовища [47].

Зовнішнє середовище є сукупністю суб'єктів, що впливають на інвестиційну діяльність, але не безпосередньо, а через елементи макросередовища. Аналіз зовнішнього середовища дає змогу виявити чинники, що сприяють або перешкоджають ефективній інвестиційні діяльності НПФ. Не всі елементи зовнішнього середовища мають однакове значення для фонду, тому важлива складова аналізу - виявлення тих з них, що відіграють значну роль [57, с. 269].

Внутрішнє середовище - це сукупність суб'єктів, що мають безпосереднє відношення до самого НПФ та його можливостей у сфері недержавного пенсійного забезпечення та впливають на можливості фонду встановлювати і

підтримувати з вкладниками та учасниками відносини успішного співробітництва [57, с. 270].

Діагностика сильних і слабких сторін НПФ, інвестиційних можливостей та ризиків дає змогу оцінити реальність досягнення поставлених цілей. Найкращий результат спостерігається при пріоритеті сильних сторін над слабкими і можливостей над ризиками. Встановлення такого співвідношення в майбутньому - одне із завдань стратегічного управління НПФ [47].

Етап 5. Розробка стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ.

Стратегія включає в себе найбільш ефективні шляхи реалізації інвестиційних цілей, комплекс принципів та заходів з розміщення пенсійних накопичень учасників фонду у фінансові інструменти з метою отримання максимальної прибутковості та зниження ризику, конкретизацію запланованих заходів за періодами її реалізації [19].

Розробка стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ базується на:

− попередній ідентифікації досягнутого рівня інвестиційного потенціалу НПФ;

− з’ясуванні інвестиційних можливостей та обмежень розвитку інвестиційного потенціалу НПФ;

− оцінюванні рівня інвестиційного ризику та вірогідності досягнення цілей;

− з’ясуванні відповідності рівня інвестиційної активності НПФ поточним та перспективним цілям його розвитку, повноти використання потенціалу;

− визначенні критеріїв вибору фінансових інструментів при формуванні інвестиційного портфеля НПФ [16, с. 183].

Інвестування пенсійних накопичень НПФ здійснюється на принципах:

− вкладення коштів в ринкові інструменти з низьким несистематичним ризиком;

− розміщення активів в розрахунку на отримання дивідендного, купонного доходу або доходу від приросту вартості активу;

− інвестування коштів у фінансові інструменти з метою зниження ризику втрат;

− максимізації прибутку в період зростання ринку і мінімізація втрат у разі падіння ринку [23, с. 217].

На підставі сформульованих цілей, аналізу зовнішнього середовища, оцінки потенціалу НПФ, інвестиційної привабливості, ступеня ризику, допустимого для фонду, а також етапу життєвого циклу його розвитку приймається базова стратегія розвитку фонду, що відображає загальний напрям його діяльності.

Етап 6. Реалізація та контроль за реалізацією стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ. На цьому етапі відбувається безпосереднє здійснення стратегічних дій, прийняття управлінських рішень, які супроводжуються ретельним контролем. На етапі реалізації обраної стратегії необхідно розробити плани, програми з вказівкою цілей, заходів щодо їх досягнення, термінів, ресурсів і відповідальних осіб [19].

Стратегія розвитку інвестиційного потенціалу НПФ, орієнтована на досягнення стабільного доходу вище рівня інфляції, може бути реалізована за рахунок проведення активних операцій з державними та корпоративними облігаціями найбільш надійних емітентів, а також високоліквідними акціями великих вітчизняних підприємств. Тому стратегія повинна передбачати діяльність НПФ за двома напрямками: з облігаційною та з корпоративною частинами фонду. Допускається проведення короткострокових спекуляцій з постійним контролем ризиків. При несприятливій кон’юнктурі ринку акцій кошти переводяться в облігації. В основу контролю за реалізацією такої стратегії має бути покладений принцип збереження вартості інвестиційного портфеля НПФ на рівні не нижче ліміту втрат, що визначається на кожний звітний період [45, с. 128].

Інвестиційна діяльність компанії з управління активами потребує моніторингу відповідності поточних результатів заявленим інвестиційним очікуванням.

Контрольні заходи включають в себе організацію зустрічей з представниками компанії з управління активами НПФ на постійній основі, за результатами яких визначаються і коригуються інвестиційна стратегія, склад і структура активів, переданих в управління і очікувана прибутковість [44].

Етап 7. Коригування стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ. При зміні місії НПФ, а також базових цілей необхідно переглянути інвестиційну політику фонду. До коригування стратегії веде також зниження рівня інвестиційного потенціалу [19].

При коригуванні інвестиційної стратегії НПФ варто враховувати:

− етап життєвого циклу НПФ. Кожній із стадій життєвого циклу фонду притаманні характерні їй рівень інвестиційної активності, напрями і форми інвестиційної діяльності, особливості формування інвестиційних ресурсів. Інвестиційна стратегія, що розробляється, дає змогу завчасно адаптувати інвестиційну діяльність фонду до майбутніх змін можливостей її розвитку;

− відкриття нових інвестиційних можливостей веде до зміни цілей операційної діяльності НПФ, вимагає вдосконалення або впровадження нових пенсійних схем, освоєння нових сегментів ринку з недержавного пенсійного забезпечення. У таких умовах суттєве зростання інвестиційної активності НПФ і диверсифікація форм його інвестиційної діяльності повинні носити прогнозований характер, що забезпечується розробкою чітко сформульованої інвестиційної стратегії [48, с. 154].

Зміни можуть передбачати:

− зміну алокації фінансових інструментів відповідно до прогнозованої ситуацією в економіці;

− скорочення частки або закриття позиції за окремими емітентами або випусками цінних паперів;

− зміну загальної дюрації портфеля облігацій коштів пенсійних резервів та / або накопичень НПФ, переданих в довірче управління;

− узгодження списку кредитних організацій для розміщення депозитів [64, с. 729].

Підсумовуючи, зазначимо, що ефективна інвестиційна діяльність НПФ передбачає таку інвестиційну стратегію, яка забезпечує механізм реалізації довгострокових загальних та інвестиційних цілей розвитку фонду; дає змогу реально оцінити інвестиційні можливості фонду, забезпечивши максимальне використання його внутрішнього інвестиційного потенціалу і можливість активного маневрування інвестиційними ресурсами; сприяє швидкій реалізації нових перспективних інвестиційних можливостей, що виникають у процесі динамічних змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища; дає змогу враховувати заздалегідь можливі варіації розвитку неконтрольованих факторів зовнішнього інвестиційного середовища і тим самим звести до мінімуму негативні наслідки та можливі ризики для діяльності фонду; відображає порівняльні переваги НПФ в інвестиційній діяльності в зіставленні з конкурентами; забезпечує реалізацію інвестиційної політики в найбільш важливих стратегічних рішеннях; забезпечує чіткий взаємозв’язок стратегічного, тактичного та оперативного управління інвестиційною діяльністю; дає змогу формувати критеріальні оцінки вибору фінансових інструментів для формування інвестиційного портфеля; забезпечує ефективний розподіл і використання наявних інвестиційних ресурсів; сприяє адаптації до зміни зовнішнього середовища (економічних змін, політичних чинників, демографічної ситуації).

ВИСНОВКИ

З проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. В умовах неефективного функціонування державної перерозподільної пенсійної системи питанням розвитку НПФ приділяється все більше уваги, що пов'язано зі значимістю фондів у плануванні персональних фінансів громадян протягом їх життєвого циклу щодо отримання додаткового джерела доходів при втраті працездатності.

Як соціально- фінансові інститути недержавні пенсійні фонди мають двоєдине призначення: 1) формування надійного джерела матеріального добробуту учасників шляхом фінансування прийнятного рівня пенсійних виплат; 2) акумуляція, розподіл та інвестування пенсійних накопичень з метою забезпечення високого рівня прибутковості пенсійних активів. При цьому соціальна природа НПФ є первинною.

2. НПФ належить особливе місце у структурі фінансової системи держави, оскільки, будучи суб'єктами фінансового ринку, вони зберігають взаємозв'язок з усіма іншими сферами фінансових відносин: фінансами держави, фінансами суб'єктів господарювання, фінансами домогосподарств. Необхідність розвитку приватного пенсійного забезпечення через НПФ підтверджує їх соціально- економічне значення, що виявляється у:зростанні стабільності вітчизняної пенсійної системи та рівня доходів пенсіонерів, задоволенні потреб економічних суб'єктів у інвестиційних ресурсах.

3. Практично у всіх країнах світу пенсійна система складається з двох частин: державної та накопичувальної. Як показує практика більшість майбутньої пенсії в результаті складається з виплат саме індивідуальної пенсії, а державні виплати виглядають найчастіше, як гарантований державою мінімум. Накопичувальна пенсійна система та особливо, добровільні індивідуальні внески з часом всюди стануть основою формування пенсії.

4. Стан розвитку НПФ в 2022 році характеризується функціонуванням 57 НПФ, формуванням пенсійних накопичень у розмірі 4,0 млрд. грн., зростанням чисельності вкладників-фізичних осіб на 50,3% до 86,7 тис. осіб, отриманням учасниками НПФ у більшості випадків одноразових пенсійних виплат у середньому розмірі 8,1 млн. грн..

5. Основні показники інвестиційної діяльності НПФ зростають з кожним роком. Так, у 2022 р. порівняно з 2021 р. сума інвестиційного доходу зросла на 9,7%, а приріст прибутку від інвестування активів НПФ – на 8,7%.

Основними напрямами інвестування НПФ залишаються державні цінні папери та грошові кошти, розміщені на депозитах. Це дозволяє охарактеризувати інвестиційну політику вітчизняних НПФ як занадто консервативну та констатувати незначний рівень розвитку НПФ в Україні, порівняно з фондами інших країн світу.

6. Непідприємницьке товариство «Відкритий недержавний пенсійний фонд « ВСІ» (скорочена назва НПФ «ВСІ») зареєстровано 27 липня 2004 року.

Сутність інвестиційної політики НПФ « ВСІ» зводиться до класичного обґрунтування вибору «ризик- дохідність». За аналізований період основні показники інвестиційної діяльності НПФ «ВСІ» погіршуються з кожним роком, хоча, збиток від інвестування активів фонду зменшився в 2022 р. на 35,9%, але діяльність фонду залишилась збитковою.

Для НПФ «ВСІ» властиво формувати портфель, до якого входять об’єкти інвестування з мінімальним ступенем ризику. Загальна сума інвестиційного фонду в 2022 році порівняно з 2018 роком зменшилась на 1763 тис. грн., або 2,6%.

Основним напрямом інвестування пенсійних активів НПФ «ВСІ» є державні цінні папери, питома вага яких в структурі інвестиційного фонду зменшилась з 48,4% в 2018 році до 36,9% в 2022 році.

Інвестиційна діяльність з активами НПФ «ВСІ» здійснюється відповідно до його Інвестиційної декларації та вимог Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення».

7. Напрями розвитку НПФ передбачають вжиття заходів щодо диференціації лінійки пенсійних продуктів, реінжинірингу інструментарію інвестування пенсійних активів, поступового пом'якшення обмежень інвестиційного портфеля, удосконалення процедур ризик-менеджменту, просвітницьку діяльність щодо підвищення рівня пенсійної культури населення. Реалізація окреслених заходів щодо активізації розвитку НПФ «ВСІ» в пенсійній системі України буде не тільки сприяти підвищенню соціального захисту зайнятого населення і поліпшення пенсійного забезпечення громадян країни в похилому віці, але також дозволить залучити в економіку країни значні кошти у вигляді довгострокових реальних і фондових інвестицій.

8. Ефективна інвестиційна діяльність НПФ передбачає таку інвестиційну стратегію, яка забезпечує механізм реалізації довгострокових загальних та інвестиційних цілей розвитку фонду; дає змогу реально оцінити інвестиційні можливості фонду, забезпечивши максимальне використання його внутрішнього інвестиційного потенціалу і можливість активного маневрування інвестиційними ресурсами; сприяє швидкій реалізації нових перспективних інвестиційних можливостей, що виникають у процесі динамічних змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища; дає змогу враховувати заздалегідь можливі варіації розвитку неконтрольованих факторів зовнішнього інвестиційного середовища і тим самим звести до мінімуму негативні наслідки та можливі ризики для діяльності фонду; відображає порівняльні переваги НПФ в інвестиційній діяльності в зіставленні з конкурентами; забезпечує реалізацію інвестиційної політики в найбільш важливих стратегічних рішеннях; забезпечує чіткий взаємозв'язок стратегічного, тактичного та оперативного управління інвестиційною діяльністю; дає змогу формувати критеріальні оцінки вибору фінансових інструментів для формування інвестиційного портфеля; забезпечує ефективний розподіл і використання наявних інвестиційних ресурсів; сприяє адаптації до зміни зовнішнього середовища (економічних змін, політичних чинників, демографічної ситуації).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова Г. М., Кондакова Ю.Б. Сучасний стан пенсійної системи України. *Молодий вчений*. 2019. № 6. С. 4–8.

2. Березіна С. Б. Дослідження основних рис пенсійної системи України. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2021. № 3 (43). С. 9-20.

3. Березіна С.Б. Порівняльна оцінка національної і закордонних систем страхування. *Економіка та держава*. 2022. №6. С. 37-43

4. Біла С.О. Роль держави в управлінні розвитком недержавних пенсійних фондів. *Публічне управління: теорія та практика*. 2019. № 1.С. 124–125.

5. Бондарук І.С. Зарубіжний досвід організації систем пенсійного забезпечення URL:://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2121/1/bondaruk_$008.pdf (дата звернення: 10.04.2023)

6. Братченко, Л. Є., & Комарова, О. О. Досвід зарубіжних країн з організації національних пенсійних систем - орієнтир для України. URL: https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3942 (дата звернення: 12.04.2023)

7. Вітка Ю. В. Недержавні пенсійні фонди : особливості цивільно-правового статусу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів. нац.ун-т ім. І. Франка. Львів, 2018. 23 с.

8. Вітка Ю. В. Недержавні пенсійні фонди : теоретичні та практичні аспекти. *Наукові записки НаУКМА. Серія «Юридичні науки»*. 2021. Т. 38.С. 18–22.

9. Діденко Л. Система недержавного пенсійного забезпечення і розвиток фінансового посередництва в Україні. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2022. № 1. С. 30–44.

10. Змієнко М. О. Сутність недержавних пенсійних фондів як інституційних інвесторів. URL:http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/viewFile/335/32 (дата звернення: 14.04.2023)

11. Інвестування активів недержавних пенсійних фондів: тенденції та перспективи / Н. В. Приказюк, Г. Ю. Тлуста, Т. С. Ковбаса. *Причорноморські економічні студії.* 2022. Вип. 3. С. 102-106.

12. Інформація про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення України. Нацкомфінпослуг: веб-сайт. URL:https://nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-nederzhavnoho-pensiinoho-zabezpechennia-Ukrainy.html (дата звернення: 16.04.2023).

13. Ковалів І.З. Інвестування активів недержавних пенсійних фондів. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2020. Випуск 3. С. 728–731.

14. Козаренко Л.В. Роль недержавних пенсійних фондів та компаній з страхування життя в розвитку людського потенціалу. *Бізнес інформ*. № 2. 2022. С. 319–328.

15. Корнєєв В.В. Фінансові інститути в системі недержавного пенсійного забезпечення. *Український соціум*. 2022. № 5. С. 115–124.

16. Легеза Н.Е. Перспективні напрямки вдосконалення функціонування системи недержавного пенсійного страхування в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету.* 2022. С. 182–184.

17. Леонов Д.А. Система оподаткування схем недержавного пенсійного забезпечення. *Ринок цінних паперів України*. 2019. Випуск 27. Частина 3. 2019. С. 85–88.

18. Лисяк Л.В. Фінансові ресурси недержавних пенсійних фондів в Україні: проблеми формування та можливості інвестування. *Економічний вісник університету*, 2021. Випуск 34. С. 267–274.

19. Михайлов А.В., Ткач О.Й. Недержавні пенсійні фонди: сьогоднішній погляд у майбутнє. Київ : СПД Савчина, 2001. 244 с.

20. Мудра-Рудик Я.А. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів: структурно-динамічний аналіз. *Міжнародна економічна політика: наук. журнал. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. Ун-т ім. В. Гетьмана"*; голов. ред. Д.Г. Лук'яненко. 2019. Спец. вип.: у 2 ч. Ч. 1. С. 527 –533.

21. Небаба Н. О. Управління фінансовими потоками недержавних пенсійних фондів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Укр. акад. банк. справи. Суми, 2019. 20 с.

22. Недержавні пенсійні фонди у структурі сучасних пенсійних систем : монографія / Т. С. Смовженко, Н. В. Ткаченко , Н. А. Цікановська; ред. : Т. С. Смовженко. Київ : УБС НБУ, 2012. 310 с.

23. Недержавні пенсійні фонди в Україні: проблеми та перспективи розвитку / Назаренко Я. Я., Жулин О. В., Теслюк Н. П., Вербицька А. І. Бізнесінформ. 2021. Т. 6, № 521. С. 213–218. URL: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-213-218. (дата звернення: 23.03.2023)

24. Недержавні пенсійні фонди (НПФ). Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу: URL: http://www.uaib.com.ua/abcpeople /abetka_npf/27612.html (дата звернення: 23.03.2023)

25. НПФ «ВСІ». Офіційний сайт. URL: https://vseapf.com.ua/ua/funds/1.html (дата звернення: 16.04.2023)

26. Основні показники діяльності банків. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442#top (дата звернення: 19.04.2023).

27. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: https://www.nssmc.gov.ua(дата звернення: 19.04.2023)

28. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:: http://www.ukrstat.gov.ua/(дата звернення: 19.04.2023)

29. Офіційний сайт Української Асоціації Інвестиційного бізнесу URL: http://www.uaib.com.ua (дата звернення: 23.03.2023)

30. Пахода С.С. Напрями активізації пенсійної діяльності недержавних пенсійних фондів. *Інвестиції: практика та досвід*, 2019. № 2. С. 57 –59.

31. Пенсійна реформа в Україні : напрями реалізації : монографія Е. М. Лібанова та ін. / за ред. Е. М. Лібанової. Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2020. 270 с.

32. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 31.12.2020. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv /NPF/NPF_I_kv%202020.pdf (дата звернення: 10.04.2023).

33. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 31.12.2021. URL:https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv /NPF/NPF_I_kv%202021.pdf (дата звернення: 10.04.2023).

34. Приймак І., Вишивана Б. Недержавне пенсійне забезпечення в системі соціального захисту населення. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (60). С. 121–138

35. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 № 1057-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15 (дата звернення: 17.03.2023).

36. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 № 1788-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12 (дата звернення: 12.03.2023).

37. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 20.08.2010 № 2664-14. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14 (дата звернення: 12.03.2023).

38. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15 (дата звернення: 12.03.2023).

39. Про внесення змін до деяких законів України щодо накопичувальної професійної пенсійної програми: проект Закону України. URL: https://www.msp.gov.ua/projects/329 (дата звернення: 17.03.2023).

40. Про затвердження Класифікації інституційних секторів економіки України: Наказ Держкомстату України від 03.12.2014 № 378. URL:

http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/op_kise_2016.htm (дата звернення: 17.03.2023).

41. Ріппа М. Б., Шимко Я. Р. Економічна природа недержавних пенсійних фондів. *Економічний вісник університету*. 2019. № 41. С. 162–170.

42. Ринок фінансових послуг : підручник / кол. авторів; за ред. Н.В. Приказнюк. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2019. 757 с.

43. Рогатіна, Л. П. Система безпеки недержавних пенсійних фондів в Україні. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/49-8.pdf (дата звернення: 10.04.2023)

44. Розвиток страхової системи України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 / Приказюк Наталія Валентинівна; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2021. 40 с.

45. Рудик В.К., Бурденюк С.В. Особливості розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі проведення пенсійної реформи. *Accounting and Finance*. 2020. № 1(87). С. 123–128. URL: https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1(87)-123-128 (дата звернення: 20.03.2023)

46. Руснак С.О. Удосконалення розвитку недержавних пенсійних фондів як соціально-економічної системи. *Агросвіт*, 2020. № 24. С. 67-70.

47. Сафандули, Я., 2017. Недержавні пенсійні фонди в Україні: реалії та перспективи функціонування. URL:http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/23302/1/%D0%A1%D0%B0%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%83%D0%BB%D0%B0%D0%A4%D0%A3%D0%9F%D0%9E%D0%BC-11.pdf. (дата звернення: 10.04.2023)

48. Свиридовська А. О. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2022. Вип. 4. С. 148-157.

49. Сиротюк Ю,В. Роль недержавних пенсійних фондів на фінансовому ринку України. *Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право)*. Вип. 2. 2022. С. 45-49.

50. Соколовська Г. Передумови виникнення недержавних пенсійних фондів: теоретичний аспект. *Світ фінансів*, 2019. № 3. С. 42-50.

51. Стецько, І. Недержавне пенсійне страхування: вітчизняна практика та світовий досвід. URL:http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44309/3/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%BE%20_%D0%86%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0 %B0.pdf (дата звернення: 10.04.2023)

52. Стадник Н.П. Деякі перспективи забезпечення ефективної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*, 2022. № 2. С. 193–204.

53. Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів URL: http:// https://www.uaapf.com/ (дата звернення: 23.03.2023).

54. Теслюк С.А. Особливості інвестування активів недержавних пенсійних фондів. *Держава та регіони. Серія:Економіка та підприємництво*, 2019. № 3. С. 24-29.

55. Ткаліч І. О. Зарубіжний досвід правового статусу недержавних пенсійних фондів. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2020. Вип. 8. С. 46–49.

56. Третяк Д.Д. Суперечності розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Вісник Київського нац.. університету ім. Тараса Шевченка*. 2019. № 154. 91 с.

57. Труфен А.О. Функціонування недержавних пенсійних фондів. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 2016. Випуск 2. С. 268–271.

58. Федина В.В. Недержавні пенсійні фонди і страхові компанії як суб’єкти недержавного пенсійного забезпечення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки».* 2017. Вип. 27, Ч. 3. С. 85–88.

59. Фурдак М. М. Система пенсійного забезпечення в Україні – деякі аспекти реформування. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 176–183.

URL:https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-176-183 (дата звернення: 20.03.2023)

60. Хлибова, Т. О., Черненок, К. П. Розвиток недержавних пенсійних фондів в Україні. *Молодий вчений*, 2019. №7, С. 486.

61. Цікановська Н. А. Особливості функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2022. Вип. 2. С. 188–197.

62. Хлибова Т.О. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. *Молодий вчений*, 2020. № 10. С. 1092–1096.

63. Черничко Т. Оцінювання стану системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2021. № 4. С. 48–56.

64. Шабанова О.В. Формування та реалізація стратегії розвитку інвестиційного потенціалу НПФ. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2021. Випуск 9. С. 724-729.

65. Шевченко А.О. Інститути спільного інвестування на фондовому ринку України. *Економіка та управління АПК*, 2020. № 1. С. 28-35.

66. Штепенко К.П. Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. *Молодий вчений*. 2021. № 12.1 (40). С. 1006–1010.

67. Шушкова Ю.В., Войтаник Д.М. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні. *Молодий вчений*. 2019. Т. 10, №. 74. URL: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-157. (дата звернення: 10.04.2023)

68. Щорічний звіт OECD. URL: www.oecd.org (дата звернення: 23.03.2023)

69. Antolin P. The Role of Guarantees in Defined Contribution Pensions. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions. 2020. №. 11. 31 p.

70. Davis E. P. Pension Funds, Financial Intermediation and the New Financial Landscape . UNITED KINGDOM: The Pensions Institute Cass Business School, 2020. 21 p.

71. Edwards Sebastian. Chile: RadicalChange Toward a Funded Pension System// Paper presented at Kiel Week Conference, University of Kiel – Germany. UCLA and NBER. 1997.

72. Hyde D. What is the best alternative to a pension? URL: http://www.thisismoney.co.uk

73. Corsetti Giancarlo, Schmidt-Hebbel Klaus. Pension Reform and Growth // The Economics of Pensions: Principles, Policies, and International Experience/ ed. Salvador Valdes-Prieto. – Cambridge: Cambridge University Press, 1997.

74. Holzmann Robert. On Economic Usefulness and Fiscal Requirements of Moving from Unfunded to Funded Pensions. – University of Saarland Working Paper, Saarbrucken, Germany. 1996.

75. Schmidt-Hebbell Klaus. Pension Systems: From Crisis to Reform. //EDI Conference volume. 1997.

76. Pension Markets in Focus URL: www.oecd.org/daf/pensions/pensionmarkets

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. А.1. Наукові підходи до трактування соціально-економічного змісту поняття НПФ

Джерело: складено автором на основі [6,9,19,21,45,8,12,20,13,26,23,24,41,47,15]

Додаток Б

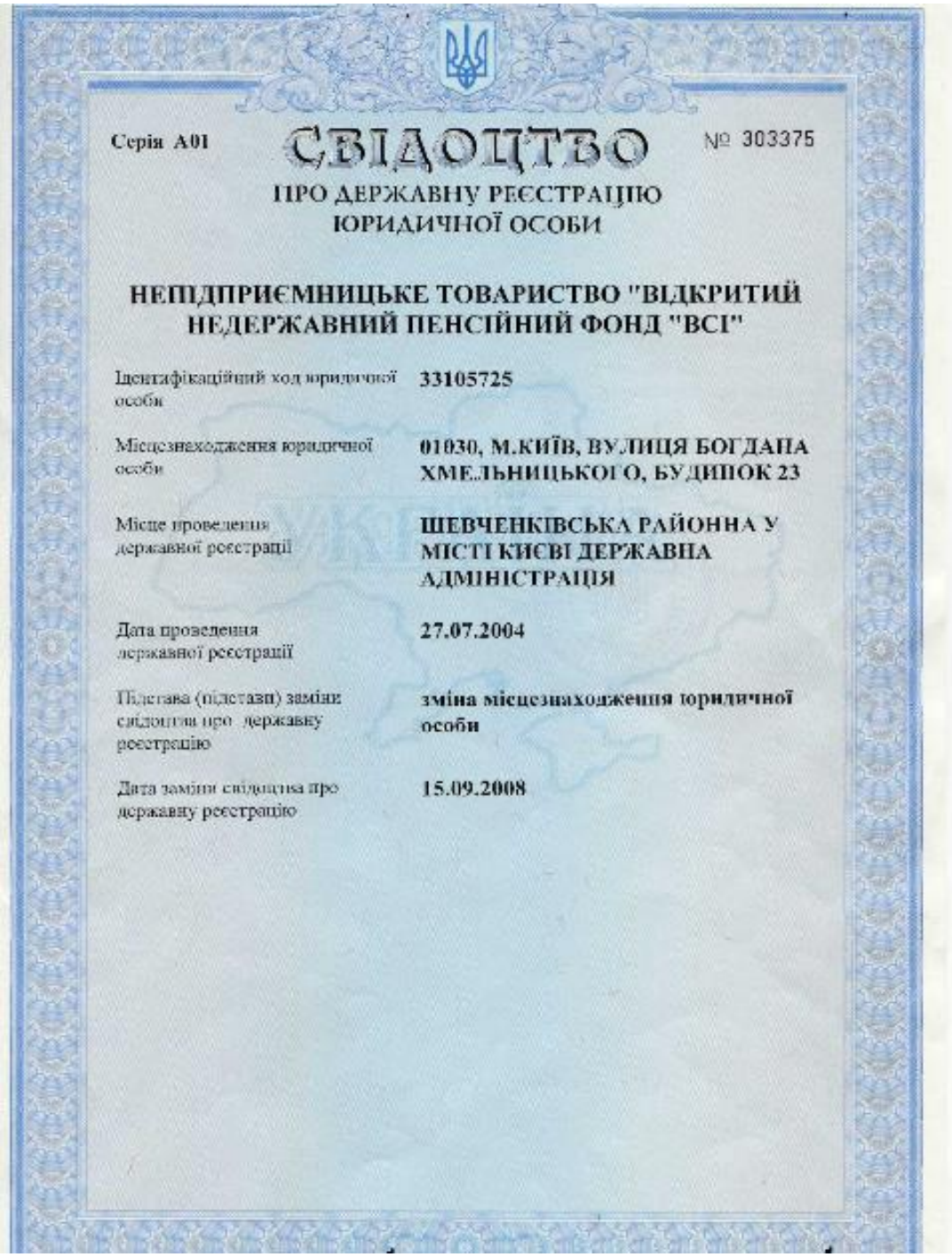

Серія А01 № 303375

СВІДОЦТВО

ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСІ"

Ідентифікаційний код юридичної особи	**33105725**
Місцезнаходження юридичної особи	**01030, М.КИЇВ, ВУЛИЦЯ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, БУДИНОК 23**
Місце проведення державної реєстрації	**ШЕВЧЕНКІВСЬКА РАЙОННА У МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**
Дата проведення державної реєстрації	**27.07.2004**
Підстава (підстави) зміни свідоцтва про державну реєстрацію	**зміна місцезнаходження юридичної особи**
Дата зміни свідоцтва про державну реєстрацію	**15.09.2008**

Додаток В

ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ
З РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

СВІДОЦТВО

про реєстрацію фінансової установи

НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО „ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД „ВСІ"

(повне найменування юридичної особи)

НПФ „ВСІ"

(скорочене найменування юридичної особи, за наявності)

01030, М. КИЇВ, ВУЛИЦЯ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, БУДИНОК 23

(місцезнаходження)

33105725

(ідентифікаційний код за ЄДРПОУ)

зареєстровано як фінансову установу відповідно до:

розпорядження Комісії

дата прийняття та номер розпорядження про схвалення рішення про видачу свідоцтва: 29.10.2004 №2691

реєстраційний номер: 12100714

серія та номер свідоцтва: ПФ №15

дата видачі свідоцтва: 24.10.2008

термін дії свідоцтва:

з 09.11.2004

по —

код фінансової установи: 12

Член Комісії - директор департаменту нагляду за недержавними пенсійними фондами А.Бахмач

підпис (П.І.Б.)

"27" жовтня 2008

М.П.

УКРАЇНА УКРАЇНА УКРАЇНА УКРАЇНА УКРАЇНА УКРАЇНА

Додаток Г

Таблиця Г.1

Основні відомості про НПФ «ВСІ»

Повне найменування пенсійного фонду	НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСІ"
Контактна інформація пенсійного фонду (місцезнаходження, телефон, факс, адреса електронної пошти та вебсайту)	Юридична адреса: 01030, м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 23 Телефон: (044) 207-02-94, Факс: (044) 207-02-95, Email: info@vseapf.com.ua, Сайт: http://www.vsenpf.com.ua/
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ пенсійного фонду	33105725
Інформація про засновників пенсійного фонду: повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ (або РНОКПП фізичної особи)	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АСАТ» (код ЄДРПОУ 14326366)
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІНІГРІФ" (код ЄДРПОУ 22928429)
Інформація про реєстрацію пенсійного фонду як фінансової установи	Реєстраційний номер: 12100714 Серія та номер свідоцтва: ПФ №15 Дата видачі свідоцтва: 24.10.2008
Дані про адміністратора НПФ (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ адміністратора, контактна інформація адміністратора: місцезнаходження, телефон, факс, адреса електронної пошти та вебсайту)	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ" (код ЄДРПОУ 32800088) Юридична адреса: 04119, м. Київ, вул. Білоруська, 23, літера "А", Телефон: (044) 207-02-97, Факс: (044) 207-02-95, Email:info@vseapf.com.ua, сайт: https://www.vseapf.com.ua
Дані про особу, що здійснює управління активами НПФ (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ особи, що здійснює управління активами пенсійного фонду, контактна інформація особи, що здійснює управління активами пенсійного фонду: місцезнаходження, телефон, факс, адреса електронної пошти та вебсайту)	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ "ВСЕСВІТ" (код ЄДРПОУ 32800074) Юридична адреса: 04119, м. Київ, вул. Білоруська, 23, літера "А", Телефон: (044) 207-02-99, Факс: (044) 207-02-99, Email:info@vseswit.com.ua, Сайт: http://www.vseswit.com.ua
Дані про зберігача НПФ (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ зберігача пенсійного фонду, контактна інформація зберігача пенсійного фонду: місцезнаходження, телефон, факс, адреса електронної пошти та вебсайту))	Публічне акціонерне товариство "Державний ощадний банк України" (код ЄДРПОУ 00032129) Юридична адреса: 01001 м. Київ, вул. Госпітальна, 12-г, Телефон: (044) 363-01-33, Факс: (044) 247-85-68, E-mail: contact-centre@oschadbank.ua, Сайт: https://www.oschadbank.ua

Джерело: складено автором на основі [5]

Додаток Д

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА 2019 РІК

		Дата (рік, місяць, число)	25 лютого 2020 р.
Підприємство	Недержавне пенсійне товариство "Відкритий недержавний пенсійний фонд "ВСТ"	за ЄДРПОУ	33105725
Територія		за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Вид економічної діяльності	НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	за КВЕД	66.02.0
Середня кількість працівників		Контрольна сума	69906E8219DCD34781E91E4E66E909E65B87C891
Адреса, телефон			
Одиниця виміру: тис грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку «Х» у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	0	0
первісна вартість	1011	0	0
знос	1012	0	0
Інвестиційна нерухомість	1015	6599	9201
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	6599	9201
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:які обліковуються за методом участі в капталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	35518	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	3272	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	45389	9201
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	0	0
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0

Продовження дод. Д

1	рядка	періоду	періоду
	2	3	4
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1120	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	111	197
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2499	1531
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	29538
Гроші та їх еквіваленти	1165	18885	24644
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	18885	24644
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	21495	55910
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	66884	65111
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	0	0
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:резерви довгострокових зобов'язань	1531	0	0

Продовження дод. Д

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату дивідендів	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	318	235
розрахунками з бюджетом	1620	16	16
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	20	30
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	5	0
Усього за розділом III	1695	359	281
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	66525	64830
Баланс	1900	66884	65111

Керівник Сальнікова Тетяна Геннадіївна

Головний бухгалтер Сінєславська Людмила Миколаївна

(підпис)

(підпис)

Продовження дод. Д

Підприємство Недержавний пенсійний фонд "ВСІ" за ЄДРПОУ 33105725

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 р

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	0	0
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий:			
прибуток	2090	0	0
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	12044	9245
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	419	793
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	3107	3867
Витрати на збут	2150	0	0
Інші операційні витрати	2180	14409	7361
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	0
збиток	2195	5472	1983
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3226	2944
Інші доходи	2240	61125	38914
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	0	0
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	58879	39875
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	0	0
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			

Закінчення дод. Д

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	0	0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	0	0
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	0	0
Витрати на оплату праці	2505	0	0
Відрахування на соціальні заходи	2510	0	0
Амортизація	2515	0	0
Інші операційні витрати	2520	5522	4091
Разом	2550	5522	4091
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник Сальнікова Тетяна Геннадіївна (підпис)

Головний бухгалтер Синозицька Людмила Миколаївна (підпис)

Додаток Е

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА 2020 РІК

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

		Коди		
	Дата (рік, місяць, число)	2021	01	01
Підприємство НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСІ"	за ЄДРПОУ	33105725		
Територія Шевченківський р-н	за КОАТУУ	8039100000		
Організаційно-правова форма господарювання Інші організаційно-правові форми	за КОПФГ	995		
Вид економічної діяльності Недержавне пенсійне забезпечення	за КВЕД	65.30		

Середня кількість працівників 1 0
Адреса, телефон 01030, м. Київ, вул. Б.Хмельницького, 23, +38 (044) 207-02-94
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	-	-
Інвестиційна нерухомість	1015	9 201	9 201
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	9 201	9 201
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 201	9 201
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	197	206
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 031	12
Поточні фінансові інвестиції	1160	29 538	40 406
Гроші та їх еквіваленти	1165	24 644	29 423
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	24 644	29 423
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	55 910	70 047
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	65 111	79 248

Продовження дод. Е

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	**1495**	-	-
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	235	285
розрахунками з бюджетом	1620	16	5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточні забезпечення	1660	30	32
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	**1695**	**281**	**322**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**64 830**	**78 928**
Баланс	**1900**	**65 111**	**79 248**

Керівник Сотскова О.А.

Головний бухгалтер Синозацька Л.М.

1 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. Е

Дата (рік, місяць, число) | Коди | 2021 | 01 | 01
за ЄДРПОУ | 33105725

Підприємство НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ЗОС"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Валовий : прибуток	2090	-	-
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	21 550	12 044
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	109	419
Адміністративні витрати	2130	(3 178)	(3 107)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(14 082)	(14 409)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4 290	-
збиток	2195	-	(5 472)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 534	3 226
Інші доходи	2240	61 322	81 125
Фінансові витрати	2250	-	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(38 148)	(58 879)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	-
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	-
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-	-

Закінчення дод. Е

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	-	-
Витрати на оплату праці	2505	-	-
Відрахування на соціальні заходи	2510	-	-
Амортизація	2515	-	-
Інші операційні витрати	2520	3 195	5 522
Разом	**2550**	3 195	5 522

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Сотскова О.А.

Головний бухгалтер Синозацька Л.М.

Додаток Ж

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА 2021 РІК

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

		Коди		
	Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
Підприємство НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСГ	за ЄДРПОУ	33105726		
Територія ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ Р-Н	за КАТОТТГ	UA8000000000010760...		
Організаційно-правова форма господарювання ІНШІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ	за КОПФГ	995		
Вид економічної діяльності НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	за КВЕД	65.30		

Середня кількість працівників[2] 0
Адреса, телефон 01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 23, +38 (044) 207-02-84
Одиниця виміру: тис. грн. Без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться з гривнях з копійками).
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	-	-
Інвестиційна нерухомість	1015	9 201	9 201
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	9 201	9 201
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 201	9 201
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	200	103
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12	105
Поточні фінансові інвестиції	1160	40 406	46 154
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 423	16 376
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	29 423	16 376
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	70 047	65 751
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	79 248	74 952

Продовження дод. Ж

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	**1495**	-	-
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	285	230
розрахунками з бюджетом	1620	5	6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Поточні забезпечення	1660	32	47
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	**1695**	**322**	**343**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**78 926**	**74 609**
Баланс	**1900**	**79 248**	**74 952**

Керівник Сотскова О.А.

Головний бухгалтер Синєвацька Л.М.

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається з переліку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. Ж

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової
звітності"

	Коди		
Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
за ЄДРПОУ	33105725		

Підприємство НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСІ"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2021 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Валовий :			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	12 511	21 552
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	108
Адміністративні витрати	2130	(3 397)	(3 176)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(13 994)	(14 092)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	4 260
збиток	2195	(4 880)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 547	2 534
Інші доходи	2240	68 611	61 332
Фінансові витрати	2250	-	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(66 278)	(66 146)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	-	-

Закінчення дод. Ж

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	-	-

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	-	-
Витрати на оплату праці	2505	-	-
Відрахування на соціальні заходи	2510	-	-
Амортизація	2515	-	-
Інші операційні витрати	2520	17 391	3 185
Разом	**2550**	17 391	3 185

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Сотскова О.А.

Головний бухгалтер Синовацька Л.М.

Додаток З

		Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Підприємство	НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСІ"	за ЄДРПОУ	33106725		
Територія	ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ Р-Н	за КАТОТТГ[1]	UA80000000000107865		
Організаційно-правова форма господарювання	ІНШІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ	за КОПФГ	995		
Вид економічної діяльності	НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	за КВЕД	65.30		

Середня кількість працівників[2] 0

Адреса, телефон 01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 23, +38 (044) 207-02-84

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками).

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	-	-
Інвестиційна нерухомість	1015	9 201	9 201
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	9 201	9 201
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	290
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**9 201**	**9 491**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	106	93
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	105	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	49 164	37 101
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 376	19 167
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	16 376	19 167
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	**1195**	**65 751**	**56 361**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**74 952**	**65 852**

Продовження дод. 3

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	-	-
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	290	239
розрахунками з бюджетом	1620	6	7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Поточні забезпечення	1660	47	47
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	343	293
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	74 809	65 559
Баланс	1900	74 552	65 852

Керівник Сотскова О.А.

Головний бухгалтер Синовецька Л.М.

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. 3

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової
звітності"

	Коди		
Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
за ЄДРПОУ	33105725		

Підприємство НЕПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО "ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД "ВСІ"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2022 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Валовий :			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	14 183	12 511
Адміністративні витрати	2130	(2 845)	(3 397)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(9 176)	(13 994)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2 162	-
збиток	2195	-	(4 880)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 450	2 547
Інші доходи	2240	124 240	68 611
Фінансові витрати	2250	(22)	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(128 830)	(66 278)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	-	-

Закінчення дод. 3

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	-	-
Витрати на оплату праці	2505	-	-
Відрахування на соціальні заходи	2510	-	-
Амортизація	2515	-	-
Інші операційні витрати	2520	12 021	17 391
Разом	2660	12 021	17 391

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Сотскова О.А.

Головний бухгалтер Синозацька Л.М.

Додаток И

Перелік інвестицій у цінні папери

Вид цінного папера	Найменування емітента	Міжнародний ідентифікаційний номер цінного папера (ISIN)	Кількість цінних паперів, штук	Загальна вартість цінних паперів, грн	Частка у загальній балансовій вартості активів недержавних пенсійни хфондів, %
Акція проста	ПАТ "УКРНАФТА"	UA4000117501	341	95 520,92	0,13
Акція проста	ПАТ "МОТОР СІЧ"	UA4000143135	105	0,00	0,00
Акція проста	АТ "Райффайзен БанкАваль"	UA4000069603	2 520 000	1 121 400,00	1,50
Акція проста	ПАТ "ДОМІНАНТА-КОЛЕКТ"	UA4000132310	280 000	0,00	0,00
Акція проста	ПАТ "КЗМО"	UA4000051221	6 000	0,00	0,00
Акція проста	АТ "АГРОФОСФАТ"	UA4000061329	277 776	0,00	0,00
Акція іноземного емітента	МНР S.A.	US55302T2042	9 891	1 829 340,45	2,44
Акція іноземного емітента	Apple Inc	US0378331005	31	150 157,49	0,20
Акція іноземного емітента	Microsoft Corporation	US5949181045	16	146 787,20	0,19
Акція іноземного емітента	Tesla Inc	US88160R1014	5	144 135,30	0,19
Акція іноземного емітента	Vanguard 500 Index Fund	US9229083632	84	1 000 342,56	1,33
Акція іноземного емітента	Invesco QQQ Trust SM,Series 1	US46090E1038	146	1 584 483,98	2,11
Акція іноземного емітента	iShares Asia 50 ETF	US4642884302	192	400 976,64	0,53
Акція іноземного емітента	SPDR SnP 500	US78462F1030	121	1 567 682,05	2,09
Акція іноземного емітента	Kernel Holding S.A.	LU0327357389	3 300	1 303 236,00	1,74
Акція іноземного емітента	Alphabet Inc.	US02079K3059	11	868 251,23	1,16
Акція іноземного емітента	CATERPILLAR Inc.	US1491231015	162	913 599,00	1,22

Продовження дод. И

Акція іноземного емітента	DEEREnCompany	US2441991054	90	841 807,80	1,12
Акція іноземного емітента	The Goldman SachsGroup, Inc.	US38141G1040	85	886 998,80	1,18
Акція іноземного емітента	INTEL Corporation	US4581401001	690	969 332,70	1,29
Облігація підприємства відсоткова	ТОВ "АЛЬФА-ЛІЗИНГУКРАЇНА"	UA5000004250	506	514 096,00	0,69
Облігація підприємства відсоткова	ТОВ "АЛЬФА-ЛІЗИНГУКРАЇНА"	UA5000004987	272	277 826,24	0,37
Облігація внутрішніхмісцевих позик відсоткова	Львів	UA4000206312	700	744 107,00	0,99
Облігація зовнішніх державних позик України довгострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	XS1577952952	200	4 966 160,00	6,63
Облігація зовнішніх державних позик України довгострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	XS2010033343	188	4 913 410,08	6,56
Облігація зовнішніх державних позик України довгострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	XS2015264778	272	8 280 493,28	11,05
Облігація зовнішніх державних позик України довгострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	XS1303929894	135	3 342 656,70	4,46
Облігація внутрішніх державних позик України середньострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	UA4000206460	55	55 720,50	0,07
Облігація внутрішніх державних позик України середньострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	UA4000204572	507	552 913,92	0,74
Облігація внутрішніх державних позик України короткострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	UA4000215909	140	3 879 478,40	5,18

Закінчення дод. И

Облігація внутрішніх державних позик України середньостроков авідсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	UA4000216774	390	392 597,40	0,52
Облігація внутрішніх державних позик України середньострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	UA4000220412	157	4 321 991,77	5,77
Облігація внутрішніх державних позик України середньострокова відсоткова	МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	UA4000222509	100	3 098 630,00	4,13

Перелік інвестицій в об'єкти нерухомого майна

Найменування об'єкта нерухомого майна	Місцезнаходження об'єкта нерухомості	Загальна вартість, грн	Частка у загальній балансовій вартості активів недержавних пенсійних фондів, %
Нежитлове приміщення 187,4 м2	м. Донецьк, пр. Дзержинського, буд. 66б	63 000,00	0,08
Нежитлове приміщення 431,4 м2	м. Харків, пр. Московський, буд. 181	453 240,06	0,60
Нежитлове приміщення 418,6 м2	м. Харків, пр. Московський, буд. 181	1 780 000,00	2,37
Нежитлове приміщення 68,6 м2	м. Харків, пр. Московський, буд. 181	110 484,30	0,15
Нежитлове приміщення 2527,1 м2	м. Харків, пр. Московський, буд. 181	1 266 557,68	1,69
Нежитлове приміщення 352,7 м2	м. Харків, пр. Московський, буд. 181	386 296,70	0,52
Нежитлове приміщення 139,6 м2	м. Харків, пр. Московський, буд. 181	161 360,02	0,22

Перелік інвестицій у банківські метали

Вид банківського металу	Кількість банківського металу (унцій)	Офіційний (обліковий)курс Національного банку України на банківський метал на 31.12.2021 р.	Загальна вартість, грн	Частка у загальній балансовій вартостіактивів, %
золото	157,61	49115,22	7741049,82	10,33